

AGATA CHIFOR

**FASCINAȚIA
CULORII II**

PICTURA FIGURATIVĂ ȘI ABSTRACTĂ

NICULAE ADEL

Coperțile sunt ilustrate cu lucrări din creația artistului Nicolae Adel

Alte cărți publicate:

Oradea barocă, Ed. Arca, Oradea, 2006

Imaginarul sacru la Oradea, între tradiție bizantină și baroc,

Ed. Arca, Oradea, 2008

Alegorii, simboluri și decorații în arta barocă oradeană,

Ed. Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 2011

Ioan Moga-istoric, Ed. Primus, Oradea, 2012

Fascinația culorii. Pictura artistului Nicolae Adel,

Ed. Primus, Oradea, 2013

Traducere în engleză prof. Ana Maria Hodorog

Tehnoredactare Popa Viorel Bogdan

Pictor Nicolae Adel: niculae.adel@gmail.com, 0766 311 940

Tipărit de:

METROPOLIS

Oradea, str. Nicolae Jiga, nr 31

Tel: 0729 845 160, Tel./Fax: 0259 472 640

e-mail: metropolis@rdsor.ro

AGATA CHIFOR

**FASCINAȚIA
CULORII II**

PICTURA FIGURATIVĂ ȘI ABSTRACTĂ

NICULAE ADEL

EDITURA PRIMUS

Oradea, 2016

Motto

*“Nimic nu mă caracterizează mai
bine, ca om, trăiri și sentimente
ca și pictura mea”*

FASCINAȚIA CULORII, II

Întemeiată pe o prolifică activitate de creație și expozițională, opera pictorului orădean Niculae Adel evidențiază parcurgerea unor etape stilistice distincte, ce reflectă abordarea unor teme, motive, tehnici și modalități variate de exprimare plastică. Până în prezent, în creația artistului se pot delimita stilistic trei faze creatoare cu trăsături individuale.

O primă etapă importantă de creativitate corespunde anilor 1980-1989, perioadă definită printr-o manieră evanescentă, cețoasă. Ponderea acordată albului, finețea nuanțelor pale cu tranziții delicate conferă o ambianță eterică, evanescentă peisajelor și naturilor statice cu flori. Realizate cu o pensulație discretă, vag perceptibilă, lucrările au efectele de fluiditate ale acuarelei. Relevantă în acest sens este atmosfera învăluitoare, de un farmec aparte a peisajelor hibernale: *Iarna la Dealul Negru* (ulei pe pânză, pensulație, 40x60cm, 1984), *Peisaj hibernal*, ulei pe pânză, pensulație, 40x60cm, 1984 (vezi Agata Chifor, *Fascinația culorii. Pictura artistului Niculae Adel*, Ed. Primus, 2013, Fig.nr.1-2, p. 69-70).

O altă etapă stilistică este corespunzătoare anilor 1990-2012, când pictorul recurge la o pastă consistentă, cu structuri reliefate pregnant, într-o gamă caldă, îmbogățită cu reflexe solare: *Căpițe* (ulei pe pânză, pensulație, 37x48cm, 2007, Fig.nr.3, p. 71, *op. cit.*); *Peisaj montan* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2008, Fig.nr.8, p.76, *op.cit.*) etc. Spre finalul acestei etape (2010-2012) artistul renunță aproape total la pensulație în favoarea șpaclului, exploatând cu maximă expresivitate efectele de materialitate și prețiozitate cromatică ale pastei consistente. Perioada se definește prin preponderența acordată reprezentării figurative, abordată cu pasiune în tablouri impresionante prin senzația de viață, luminozitatea și prospețimea culorilor calde, bogat nuanțate. Capacitatea de transfigurare lirică, reconfigurarea plastică

a realității în conformitate cu propria viziune și sensibilitate se reflectă atât în peisajele naturale și citadine, cât și în naturile statice cu flori, fructe, legume, respectiv în inedite compoziții cu caracter abstract: *Pădure de mesteceni* (ulei pe pânză, șpaclu, 55x45cm, 2012, Fig.nr.11, p.79, *op.cit.*); *Natură statică cu vază și fructe* (ulei pe pânză, pensulație, 30x40cm, 2011, Fig.nr.34a, p.102, *op.cit.*); *Cascada* (ulei pe pânză, șpaclu, 35x40cm, 2012, Fig.nr.39a, p.107, *op.cit.*) etc. Pasiunea pentru pictura în aer liber transpare în imagini de o frumusețe idealizantă ale meleagurilor ardelene. Printr-o nuanțare subtilă, bazată pe utilizarea intensă a albului și galbenului, artistul reconfigurează întreaga paletă cromatică într-o viziune personală, de o frumusețe armonică și spiritualizată.

Anii 2013-2016 inaugurează o altă etapă de creativitate maximă în care artistul realizează un număr mare de lucrări excepționale într-un interval scurt (peste 120 de tablouri), ce constituie obiectul prezentului studiu. Perfecțiunea atinsă de limbajul pictural se reflectă în extraordinara lejeritate și dezinvoltura tușelor în șpaclu, de o mare diversitate tipologică. De la surprinderea metamorfozelor generate de lumină sau succesiunea anotimpurilor, artistul realizează o tranziție spre redarea esenței spirituale a lucrurilor în tablouri de o rafinată orchestrație cromatică.

În continuarea primului volum, *Fascinația culorii*, prezentul demers critic (*Fascinația culorii II*) își propune să analizeze creația pictorului orădean *Niculae Adel* elaborată pe parcursul anilor 2013-2016.¹ Distinctă în creația artistului, această etapă picturală se caracterizează prin continuarea unor direcții majore de creație ca *peisajul natural și citadin*, *natura statică cu flori și fructe*, alături de un interes nou pentru tema *portretului*. Elementele inovatoare de concepție formală, colo-

¹ Pentru detalii referitoare la biografia artistului și o selecție din critica de artă consacrată creației picturale a pictorului *Niculae Adel*, vezi Agata Chifor, *Fascinația culorii. Pictura artistului Niculae Adel*, Ed. Primus, 2013

ristică și interpretativă sunt evidente în orientarea spre abstracția cromatică liberă, care devine predominantă în raport cu pictura figurativă și se concretizează în compoziții de o mare poezie. Modernismul viziunii picturale se exprimă printr-o esențializare treptată a formelor, în lucrări ce propun noi modalități de configurare plastică, dar se axează pe culoare ca dominantă a discursului pictural. Sunt relevante în acest sens, picturile abstracte ale artistului, ce reflectă sintetizarea plastică a unor idei, concepte, realități inspirate de natură, muzică, spiritualitate etc.

Extrem de bogată în realizări artistice, perioada adusă în discuție este ritmată de o serie de expoziții personale. Semnificative și relevante din punct de vedere al perfecționării stilului, ele au fost apreciate elogios de criticii de artă, dar și în articole de presă: *Nostalgii de toamnă* (Oradea, *Galeria de Arte Vizuale*, 2013), *Fascinația culorilor* (Valea lui Mihai, 12 septembrie 2013), *Simfonia culorilor* (Oradea, 17 iunie 2015, *Turnul Primăriei*), *Confesiuni plastice* (Oradea, 1 septembrie 2015, *Galeria de Arte Vizuale*), alături de participări la importante expoziții cu caracter colectiv, cum sunt cele organizate la *Galeria Societății Culturale Zenit-Nadir: Lumina Cunoștinței* (30 noiembrie 2013), *Septembrie* (6 septembrie 2014), *Flori în decembrie* (20 decembrie 2014), respectiv la expozițiile de grup ale artiștilor plastici din Bihor organizate de *Galeria Tibor Ernő* Oradea (2013, 2014, 2015).

Rezultat al unui demers constant de autodepășire, urmat cu perseverență de-a lungul a peste trei decenii de activitate creatoare și expozițională, opera artistului reflectă o fază de maturizare deplină a limbajului artistic. Atât lucrările cu caracter figurativ, cât și cele abstracte se definesc prin complexitatea gamei cromatice. Lejeritatea tușei dispuse cu șpaclul conferă multor lucrări efectul de fluiditate și transparență al acuarelei. Nota distinctă a limbajului pictural continuă să fie lirismul cald, evident în lumina blândă, care învăluie toate temele și motivele, transformându-le în simboluri ale bucuriei și plenitudinii vieții.

Paleta cromatică a artistului e îmbogățită cu o infinitate de nuanțe pastelate, tablourile fiind adevărate simfonii de culoare și lumină, ce stau sub semnul armoniei pure. Cromatica vie, solară contribuie la dimensiunea paradisiacă a peisajului, prin care artistul se înscrie pe linia celei mai valoroase tradiții a picturii moderne românești, reprezentate de *Nicolae Grigorescu* și *Ștefan Luchian*.

Pictura artistului *Niculae Adel* se înscrie cu pregnanță într-un registru diurn, în care natura, existența, timpul par să se oprească pentru a fi eternizate în momentele de maximă afirmare a unei frumuseți plenare, reconfortante și ocrotitoare, în care dimensiunea solară ca principiu al vieții este mereu prezentă. Referindu-se la menirea și capacitatea unică a artei de a aduce frumusețe și armonie în viața omului, artistul afirmă că :“ în peisaj surprind momentul cel mai potrivit redării acestuia, astfel încât să evidențiez aspectele care transmit privitorului o stare de liniște și relaxare ”. Importanța acordată luminii, ca sursă și simbol al vieții în continuă metamorfoză, este evidentă atât în cromatismul stenic al peisajelor, cât și în compozițiile florale și temeile abstracte, făcând din pictura artistului un tărâm mirific în care existența, universul, creația sunt eternizate în ipostaza unei vitalități și prospețimi perpetue, ce nu cunoaște degradare.

Peisajele naturale și urbane, compozițiile florale și simbolice, naturile statice și lucrările abstracte alcătuiesc un univers pictural definit prin armonie și frumusețe pură. Nuanțe diversificate de galben încălzesc gama cromatică, introducând în tablouri senzația de lumină, bucurie și celebrare a vieții. Se remarcă tonalitatea caldă, luminoasă a pădurilor, peisajelor sătești și acvatice, a naturilor statice cu fructe și legume, precum și a compozițiilor cu caracter simbolic și abstract. Natura, ca sursă primordială de bucurie și plenitudine este prezentă atât în imaginile idealizate, învăluite într-o stare de evaziune ale satului ardelean, cât și în armonia marginilor de pădure și a malurilor de apă cu ingenioase reflexii ale universului vegetal.

Vocația de peisagist a pictorului *Niculae Adel* se exprimă în această etapă în lucrări de o mare poezie, executate în aer liber cu prilejul unor tabere de creație din țară și străinătate (Șinteu, 2013; *Miskolc*, Ungaria, 2013; *Nagyborzsony*, Ungaria, 2014, 2015). Îndeosebi peisajele realizate în 2013 la Șinteu se definesc prin finețea acordurilor coloristice, în măsură să exprime o stare de visare și contopire cu natura. Cel mai relevant, în acest sens, este tabloul *Căsuțe la Șinteu* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013), remarcabil prin atmosfera vapoasă a nuanțelor fine, ce dau impresia unei acuarele, deși lucrarea e realizată în șpaclu (Fig. nr. 1). Structura armonică a compoziției, evidențierea căsuțelor din depărtare emană o notă nostalgică, de frumusețe idealizantă, reflectând o capacitate superioară de sinteză formală a imaginii, în măsură să definească peisajul prin câteva elemente de mare expresivitate. *Peisaj de vară la Șinteu I* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013) se remarcă prin prospețimea și diversitatea nuanțelor de verde, una din cele mai complexe culori din natură. Realizat în tușe vapoase, efect al unor combinații inedite dintre verde-smarald și galben, ocru, alb, siena, ce permit expresive gradări tonale, frunzișul copacilor învâluie orizontul, contopindu-se cu imaginea unui cer stins, cu reflexe violet. Doi mesteceni desfrunziți, la fel ca o misterioasă potecă, ce șerpuiește în interiorul pădurii amplifică plasticitatea compoziției. *Margine de pădure la Șinteu* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013) se înscrie în aceeași categorie a peisajului idealizant: în prim-plan, privirea e atrasă de un pâlc de mesteceni zvelți, ce se înalță spre cer, în contrast cu o mică pădure, redată perspectival în vapoase nuanțe de verde (Fig.nr.2).

Multe peisaje sunt consacrate în continuare toamnei, reflectând admirația artistului pentru bogăția infinită de nuanțe a naturii. În toate aceste lucrări este evident contrastul dintre intensitatea cromatică a imaginii din prim-plan și estomparea treptată a nuanțelor, în zona corespunzătoare fundalului. Relevantă în acest sens, este lucrarea *Pădure de mesteceni* (ulei pe

pânză, șpaclu, 70x50cm, 2013), cu accent pe copacii redați monumental, în prim-plan, cu scoarța albicioasă, sugerată printr-o multitudine de nuanțe fine de ocru, siena, galben, alb, cărămiziu. *Pădure de mesteceni la Bratca* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) redă veridic atmosfera sfârșitului de vară, când solul pădurii e acoperit de frunzele galben-portocalii căzute din copaci, cu trunchiuri în variate griuri. Poteca bătătorită de piciorul omului e singurul indiciu al prezenței acestuia în atmosfera peisajului cald și primitor, ce captează reflexele tot mai palide ale soarelui. Lucrarea *Toamnă târzie* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015) se remarcă prin bogăția nuanțelor de ocru ale frunzelor așternute într-un strat consistent, îmbogățite cu accente foviste de roșu și albastru. Nuanțele pale, de albastru și portocaliu ale amurgului prevestesc asprimea iernii, ce-și face simțită prezența.

Peisaj pe Valea Brătcuței (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2013) descrie într-o ambianță de toamnă un detaliu al pădurii traversate de râu, încadrată la stânga de drumul ce urcă lin în amonte. Peisajul, în care apar doi copii la marginea pădurii, e scăldat de razele soarelui, cu o paletă alcătuită din verde *veronese*, *verde smarald*, în combinație cu pete de ocru, galben de titan și siena. Râul involburat își face loc printre pietrele redat în nuanțe de albastru deschis, combinate cu cenușiu. *Valea Brătcuței* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2013) atrage atenția prin impresia de veridicitate cu care este descris colțul de natură. Asocierea, cu efecte plastice a cursului de apă, traversat de un mic pod cu imaginea drumului din stânga și silueta unui brad desfrunzit, cu cioturi, încadrează o perspectivă inedită spre interiorul pădurii.

Tabloul *Halta din Bălnaca* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2015) redă imaginea pitorească a unui colț de natură din împrejurimile satului bihorean Bălnaca (Fig.nr.3). Nuanțe vii de galben, dispuse în pete, conferă vitalitate și prospețime peisajului de toamnă, redat în variate acorduri de verde, ce intră în rezonanță cu clădirea haltei părăsite, în nuanțe de roz-violet.

Toamna la margine de câmp (ulei pe pânză, șpaclu, 48x38 cm, 2014) descrie sintetic, în nuanțe telurice, metamorfozele structurale și coloristice generate de toamnă. Prin nuanțe reci, mohorâte de brun, cărămiziu, verde de China, ocru, artistul sugerează uscăciunea, ce aduce modificări structurale în configurația vegetației (Fig.nr.4).

Chiar și iarna, ce corespunde unei etape de amortire a materiei, de încremenire a ritmurilor naturii, constituie în creația artistului obiectul unor asocieri coloristice inedite, astfel încât anotimpul conține întotdeauna un indiciu de viață și speranță: “Prin încălzirea culorilor reci, chiar și sugestia unei stări tensionate a peisajului poate provoca în sufletul privitorului o stare relaxantă, prin faptul că acesta nu este implicat direct în mijlocul evenimentului descris”, consideră artistul. Siluetele austere ale copacilor desfrunziți se profilează pe fundalul unor orizonturi valorate în nuanțe plăcute de violet și cărămiziu; reflexele solare, deși timide, simbolizează viața ce-și continuă existența în forme latente, în așteptarea unei viitoare afirmări plene. Astfel, *Peisaj hibernal* (ulei pe pânză, șpaclu, 45x35cm, 2014) redă o pădure parțial desfrunzită, în armonii de toamnă, peste care s-au așternut, în pete argintii, primii fulgi de zăpadă. Lumina toamnei târzii conferă o tentă caldă frunzișului verzui din fundalul pădurii, contopindu-se cu cerul, în reflexe de albastru, violet și alb. Confruntarea coloristică dintre cele două anotimpuri (toamnă-iarnă) apare și în *Margine de pădure iarna* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013). Și aici zăpada de la liziera pădurii coexistă cu frunzișul încă viu al copacilor de la orizont, cu reverberații palide de verde și galben.

Atmosfera cromatică a iernilor e îmbogățită, în acord cu propria sensibilitate și viziune, prin nuanțe de albastru și violet inedite rășfrângeri ale cerului și amurgului pe suprafața straturilor de zăpadă. Deși sugerează realist atmosfera de înghețare a naturii, peisajele hibernale ale lui *Niculae Adel* nu generează angoasă sau tristețe. Ele întregesc firesc succesiunea anotimpu-

rilor cu o simfonie de nuanțe reci, din care nu lipsesc accente de lumină și căldură, simbol al bucuriei vieții. Una din cele mai pitorești imagini hibernale, *Iarna în pădurea de fag* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2014) se remarcă prin intuiția compozițională a perspectivei, sugerată atât cromatic, cât și prin micșorarea adecvată a copacilor din depărtare. Plasticitatea zăpezii coexistă cu melancolia caldă a amurgului, exprimată printr-o feerie de culori, ce se contopesc cu albastrul profund al cerului (Fig.nr.5). Contrastând cu albul zăpezii, lumina blândă, palidă își face drum printre copacii desfrunziți de la liziera pădurii: *Amurg în pădure -Iarna*, ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014 (Fig. nr.6). *Peisaj hibernal la Calea Mare* (ulei pe pânză, șpaclu, 45x35cm, 2015) este un alt instantaneu remarcabil din seria peisajelor hibernale. Amurgul se insinuează în fundalul tabloului prin poetice tușe de alb-violaceu și roz, ce aruncă o melancolică undă de nostalgie peste frunzișul încă viu din depărtare, în timp ce, în prim-plan, iarna își croiește drum printre zăpada și copacii desfrunziți.

Prin contrast, primăvara se manifestă prin vitalismul nuanțelor de verde cu care se înveșmântează natura. Pregnanța materiei, ce renaște la o nouă viață, e transpusă în varietatea copacilor (cu scoarța redată într-o înfinitate de combinații bazate pe ocru), fiind amplificată de bogăția reflexelor de lumină. Revărsate cu generozitate la marginea pădurii, acestea marchează traseul unei poteci (*Pădure de fag la Calea Mare*, 70x50cm, 2014).

Comparativ cu anii anteriori, artistul acordă o importanță mai mare peisajului acvatic. Malurile orădene ale Crișului, Crișul Negru la Tinca, Dunărea, Brătcuța, Cefa devin obiectul unor serii expresive de lucrări, pictate frecvent în natură, dar și în atelier. Artistul redă efectele de transparență ale mediului acvatic, sugerând cu mare naturalețe reflexia copacilor și a clădirilor pe suprafața apei (*Lacul, Toamnă pe Criș, Crișul Negru la Tinca, Insuliță pe malul Crișului (I-II), Biserica Reformată din Tinca, Primăria din Oradea, Inundație pe Dunăre*). Îndeosebi, tablou-

rile inspirate de malurile Crișului la Tinca se remarcă prin poezia peisajelor, pictate în aer liber, cu o mare lejeritate a tușei dispuse cu șpaclu. *Crișul Negru la Tinca I* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x35cm, 2015) impresionează prin spontaneitatea secvenței immortalizate la fața locului, prin deosebita armonie a acordurilor de ocru, verde, roz și albastru, dar și prin firescul cu care sunt sugerate reverberațiile cerului și ale copacilor pe oglinda apei (Fig. nr.7). *Crișul Negru la Tinca II* (ulei pe pânză, șpaclu, 43x34cm, 2015) se distinge prin complexitatea armoniei cromatice, ce asociază transparența cristalină a apei, expresivitatea cerului cu reflexe violet și imaginea plină de poezie a *Bisericii Reformate* văzute în depărtare (Fig.nr.8).

Se remarcă prin expresivitate, lucrarea *Toamnă pe Criș* (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 35x40cm, 2015), remarcabilă prin capacitatea artistului de a reda unde armonice de lumină și culoare pe oglinda apei. *Inundație pe Dunăre la Esztergom I* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) este relevantă prin poezia depărtării, ce conduce privirea spre imensitatea întinderii de apă. Transparența, redată extrem de veridic a mediului acvatic, coexistă cu efectul de tridimensionalitate, prin care suprafața de apă pare că se continuă dincolo de limitele impuse de suportul pictural. Compoziția alternează expresiv descrierea copacilor de pe mal cu redarea extrem de firească a copacilor inundați de ape. Nuanțele blânde, învăluitoare, de albastru deschis ale cerului și apei, în dialog cromatic cu verde deschis, ocru și galben, sugerează starea de acalmie posterioară revărsării fluviului (Fig. nr.9). *Inundație pe Dunăre II* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) asociază efectele de transparență acvatică în redarea copacilor inundați, cu imaginea pădurii ce se pierde în zare.

Tablourile *Insuliță pe Criș I* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2014) și *Insuliță pe Criș II* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) descriu un detaliu peisagistic inedit, inspirat de malurile orădene ale Crișului Repede- o insuliță înconjurată de apele învolburate ale râului, în preajma *Podului Dragoș-Vodă*.

Se remarcă îmbinarea dintre observația realistă și pitorescul detaliilor, finețea armoniilor coloristice, bazate pe verde cald, ocru și albastru *ceruleum* (Fig.nr.10). Inspirată de aceeași temă, *Valea Crișului* (ulei pe pânză, 40x50cm, șpaclu, 2014) redă bogăția vegetației prin intermediul copacilor aplecați spre oglinda apei. Apa curge ușor învolburată în aval, în nuanțe de albastru, îmbogățite de reflexia, în culori de toamnă a copacilor de pe mal. Întregul peisaj emană o stare de liniște și visare, ce-ți îndreaptă atenția spre curgerea lină, infinită a apei.

Pasionat de pictura în aer liber, artistul imortalizează natura în multiplele sale ipostaze, generate de reflexiile soarelui, lunii și norilor în diferite momente ale zilei. Se încadrează în această preocupare seriile de lucrări reprezentând răsăritul și apusul soarelui, apariția curcubeului după ploaie sau expresive nocturne. Realizată în ulei pe carton, *Amurg* (ulei pe carton, tehnică mixtă, 37x37cm, 2014) se evidențiază prin ineditul cerului, în paradoxale nuanțe de roz asociate cu albastru închis și reflexe de galben peste câmpul verzui cu căpițe de fân (Fig.nr.11). Lucrarea *Apus de soare* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x49,5cm, 2015) redă sfârșitul zilei, în care soarele apune la orizont, luminând concomitent cerul și pământul. Printre norii ce prevestesc ploaia, se întrevăd misterioase licăriri ale reflexelor solare .

Peisajul urban este o altă temă de referință a creației, devenind în această etapă, mult mai bogat și diversificat tematic. Prin nuanțe pastelate, artistul îmbogățește cromatic înfățișarea clădirilor descrise. Sunt relevante în acest sens, tablouri pline de sensibilitate și autentică poezie urbană ale unor monumente sau ziduri de cetate încărcate de patina istoriei: *Cetatea Sibiului (I-IV)*, *Case pe zidurile Cetății din Oradea*, *Moara la Tinca (I-II)*, *Primăria din Oradea (I-III)*, *Hotel Astoria (Oradea)*, *Biserica Reformată din Tinca*, *Esztergom (Ungaria)*, *Biserica Reformată din Miskolc (Ungaria)*, *Biserica romanică Sf. Ștefan din Nagyborzsony (Ungaria)*, *Biserica romano-catolică Sf. Nicolae din Nagyborzsony*, *Stradă din Miskolc*.

Nocturnă urbană (ulei pe pânză, șpaclu, 44,5x32cm, 2016) impresionează prin cromatică intensă, de factură fovistă a clădirilor. Redate în perspectivă, cu accente de sinteză volumetrică, ele constituie o pitorească priveliște urbană scăldată în luminile multicolore ale reclamelor și locuințelor (Fig. nr. 12).

Primăria din Oradea (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 65x80cm, 2014) se remarcă prin bogăția reflexelor generate pe oglinda apei de silueta edificiului (Fig.nr.13)². *Iarnă la Cetatea Oradea* (2015) și *Case pe zidurile Cetății din Oradea* (2015) redau atmosfera zidurilor vechi, de sute de ani ale *Cetății*. Motivul descris e îmbogățit cromatic de viziunea personală a artistului, datorită căreia piatra veche, înnegrită de trecerea timpului primește o nouă strălucire. Astfel, în lucrarea *Case pe zidurile Cetății din Oradea* (ulei pe pânză, șpaclu, 37x47cm, 2015), motivul e valorificat cromatic prin recursul la nuanțe pastelate de roz, vișiniu, bej, albastru și verde deschis (Fig.nr.14). Tabloul *Iarnă la Cetatea Oradea* (ulei pe pânză, șpaclu, 31x40cm, 2015) ne introduce în atmosfera zidurilor vechi, de sute de ani ale *Cetății*, peste care a căzut o zăpadă timpurie. Deși e vorba de un peisaj hibernal, artistul recurge la o paletă bogată în culori calde (ocru, galben, portocaliu) pentru a descrie zidul *Cetății*, cu casele scăldate de razele soarelui; ele se armonizează plăcut cu cele de albastru și violet, în redarea cerului și a zăpezii (Fig.nr.15).

Moara veche din Tinca (Bihor), cu ziduri parțial distruse și abandonate e immortalizată în două secvențe pitorești, ce reflectă capacitatea artistului de a înnobila și transfigura motivul redat printr-o armonie discretă de culori calde: *Moara din Tinca I-II* (ulei pe pânză, șpaclu, 30x40cm, 2015). Pictate în aer liber, în game cromatice diferite, aceste tablouri, adevărate simfonii coloristice, au ca punct de plecare tonuri variate de ocru (Fig.nr. 16-17). *Biserica Reformată din Tinca* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) prezintă în culori vii imaginea în

² Lucrare donată Fundației de Protejare a Monumentelor din județul Bihor, Primăria Oradea

perspectivă a bisericii încadrate de un conglomerat de căsuțe cu acoperișuri viu colorate și reflexe de lumină și umbră.

Peisajele inspirate din *Cetatea Sibiului* ilustrează elemente tipice vieții citadine a vechiului oraș. Astfel, *Cetatea Sibiului I* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013) descrie imaginea unei străduțe în perspectivă, având ca reper central turnul de breaslă, motiv esențial al vieții citadine a vechiului oraș. Prin acorduri simfonice de galben-verzui, galben pal, roz, violet, lucrarea reflectă capacitatea artistului de a plasticiza atmosfera citadină prin culoare și perspectivă (Fig.nr.18). În *Cetatea Sibiului II* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2014), o expresivă arcadă de cărămidă profilată, arc simbolic peste milenii de istorie, are rolul unei ferestre ce îngăduie o vedere perspectivală spre interiorul cetății (Fig.nr.19). *Cetatea Sibiului III* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2014) are ca element inedit o succesiune de trepte ce conduc privirea spre o deschidere ogivală în arc frânt. Prin ea se vede partea superioară a turnului cu ceas al unei biserici gotice. Pereții laterali ai pasajului, ce încadrează scările sunt modulați cromatic cu mare expresivitate, fiind prevăzuți cu ferestre vechi, ce contribuie la impresia de perspectivă (Fig. nr. 20).

Tabloul *Hotel Continental* (ulei pe pânză, pensulație, 55x65cm, 2013) se remarcă prin pitorescul priveliștii, în care coexistă armonios arhitectura veche cu cea contemporană, încadrate de atmosfera învăluitoare a vegetației și mediului acvatic (Fig. nr. 21).

Biserica romanică din Nagyborzsony (ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2015) este o altă lucrare de o mare poezie cromatică. Zidurile înnegrite de povara timpului sunt redată în nuanțe calde de ocru, în deplină armonie cu azuriul blând al cerului de vară (Fig.nr.22). Reflexe ingenioase de lumină accentuează rotunjimea specifică absidei, unde artistul redă finețea elementelor decorative, adăpostite în mici arcade specifice stilului. *Biserica romano-catolică Sf. Nicolae din Nagyborzsony* (ulei pe

pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) sugerează atmosfera străzii dominate de o biserică barocă, dispusă la baza unui mic deal.

Stradă din Miskolc (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2014) descrie un fragment de viață urbană prin imaginea perspectivală a bulevardului central al orașului. *Biserica Reformată din Miskolc* (ulei pe pânză, pensulație, 40x50cm, 2013) oferă o imagine veridică a monumentului situat pe un mic deal, iar la baza lucrării- statuia unui copil ce cântă la flaut, situată în parcul din zona centrală a orașului (Fig.nr.23).

Tabloul *Esztergom* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) se remarcă prin plasticitatea cu care artistul sugerează farmecul părții vechi a orașului, cu imaginea pitorească a *Bazilicii* și *Palatului arhiepiscopal* văzute dinspre podul ce traversează Dunărea. Tușe picturale de șpaclu, în acorduri foviste de albastru, roșu, în contrast cu griul alburii al clădirilor, conferă o notă modernă, de poezie urbană temei (Fig.nr.24).

Două inedite lucrări compoziționale, *Viața acvatică I*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 50x40cm, 2014 (Fig.nr.25) și *Viața acvatică II*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 40x50 cm, 2014 (Fig. nr.26) descriu, cu detalii pitorești, universul fantastic și misterios al lumii subacvatice. Traseul acvatic al celor mai diverse vietăți marine, surprinse în mediul lor firesc (pești, meduze, căluți de mare, șerpi de apă etc.) e redat cu mare naturalețe, în acorduri strălucitoare de verde smarald, portocaliu, albastru, roz și roșu.

Natura statică rămâne o preocupare constantă, fiind în acești ani obiectul unor armonii rafinate. Umanizată prin orchestrații de culori calde, ea se îmbogățește cu motive florale noi, ca *streliția*, *orhideea*, care, alături de *crini*, *maci*, *narcise*, *gherbera* devin obiectul unor expresive studii picturale. Observația realistă alternează cu dimensiunea decorativă și cu cea simbolică. *Pasărea Paradisului I* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) și *Pasărea Paradisului II* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) sunt vapoaroase aranjamente florale cu streliția, ce immortalizează cu naturalețe exotismul specific florii.

Bazată pe armonia acordurilor de complementaritate dintre portocaliu și albastru, *Pasărea Paradisului III* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x60cm, 2014) se distinge printr-un decorativism rafinat, bazat pe un decupaj expresiv al pretențioaselor corole de streliția, reunite într-un fascinant vitraliu floral (Fig. nr. 27). Tabloul *Popas în Paradis* (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 65x55cm, 2015) se remarcă prin armonia feerică a universului vegetal bogat, descris în acorduri variate de ocră din care se desprind vrejuri cărnoase de streliția și crini roz. Deasupra, un stol de păsări traversează lin cerul, de un albastru senin și profund (Fig.nr.28). Cu accente decorative, *Zâmbetul florilor* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016) se caracterizează printr-o armonie de culori calde, ce evidențiază prin tușe încărcate de pastă, rafinamentul crinilor roz și albi, asociați cu alte tipuri de flori în nuanțe plăcute de galben-portocaliu, alb- roz și mov.

Realizată în 2014, seria *Orhidee* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) reflectă cu o grație firească, rafinamentul acestor flori exotice. Diverse tipologii florale sunt descrise cu autenticitate și interes pentru minuțiozitatea detaliilor specifice corolelor, în acorduri de roșu, roz, vișiniu și violet, în combinație cu alb (Fig.nr. 29-30).

Proiectată pe un fundal vaporos, în fine acorduri pastelate, lucrarea *Narcise* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2013) se evidențiază prin naturalețea cu care sunt pictate petalele fragile, smalțul vasei și mărușul, reliefate printr-un rafinat joc de lumini și umbre (Fig. nr. 31a). *Narcise în grădină* (ulei pe pânză, șpaclu, 2014) se remarcă prin sensibilitatea și firescul cu care artistul redă o tufă de narcise (Fig.nr.32).

Rețin atenția deopotrivă seriile de *Maci*, remarcabile prin finețea acordurilor de complementaritate. Realizată în 2016, lucrarea *Maci mov* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016) se remarcă prin subtilitatea armoniilor cromatice, în acorduri suave de roz-mov, verde, ocră (Fig. nr. 31b.). Una din cele mai expresive compoziții, *Maci portocalii* (ulei pe pânză, șpaclu, 45x35cm,

2013) redă motivul unei vase albastre cu maci portocalii. Tușele consistente de culoare în șpaclu conferă prețiozitate materială petalelor și vasei. Reflexele sugestive de lumină, armoniile delicate ale fundalului, rezultat al combinației dintre verde smarald și galben citrin amplifică simfonia cromatică a tabloului, creând o atmosferă de tandrețe învăluitoare în jurul formelor (Fig. nr. 33). *Maci roșii* (ulei pe pânză, șpaclu, 30x22cm, 2014) se remarcă prin prospețimea coloristică a petalelor fragile, în tușe încărcate de pastă. Alternanța nuanțelor de roșu și portocaliu corespunde jocului de lumini și umbre, reflectat deopotrivă pe corpul vasei (Fig. nr. 34). *Flori de câmp* (ulei pe pânză, pensulație, 50x40cm, 2014) are ca element particular strălucirea caldă a reflexelor de lumină; insinuate cu discreție printre maci, margarete și spice, acestea reliefează structura de smalt a vasei. *Aranjament floral* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) reunește crini albi, lalele portocalii, flori mici roșii într-un expresiv buchet cu hârtie roz. Alte naturi statice transpun tema florilor de câmp în serii de lucrări expresive, de mici dimensiuni (ulei pe carton, 18x12cm, respectiv 13x13cm).

Grădina cu flori este de asemenea, pretextul unor variate compoziții florale, ce asociază cu sensibilitate crini, trandafiri, nalbă, în game cromatice pline de viață și căldură: *Flori de grădină* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013), *Crini portocalii* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015). Nuanțe pastelate, evanescente de roz-portocaliu și gri-violet creează un fundal vibrant pentru o tufă de nalbă roșie cu boboci (*Nalbă de grădină*, ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013). Florile sunt redată cu o grație firească și interes pentru particularitățile specifice corolelor, văzute din diverse unghiuri.

Lucrarea *Crin Regal* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2014) dezvăluie capacitatea artistului de a poetiza natura statică prin intermediul unei armonii de o mare expresivitate cromatică și formală. Pe un fundal vibrant, creat prin tușe vapoase, învăluitoare, în nuanțe plăcute de roz, violet, albastru deschis,

portocaliu, ocru și verde se profilează imaginea plină de rafinement a unui fir de crin roz cu o floare centrală deschisă și patru boboci. Tabloul impresionează prin sugestia extrem de naturală a impresiei de moliciune a petalelor cărnoase și catifelate, contrastând cu structura consistentă și fragedă a bobocilor închiși. Maniera de redare a florii oferă privirii o senzație aproape tactilă (Fig.nr.35).

Naturile statice cu fructe se disting prin finețea tonurilor, ce etalează bogăția cromatică a toamnei, transpusă în structura catifelată, lucioasă sau dură a roadelor specifice anotimpului: pere, mere, gutui, nuci. Tabloul *Nuci, mere, pere și gutuie* (ulei pe pânză, 22x49cm, pensulație, 2015) descrie cu mare naturalețe fructele, ce dau impresia că au fost culese de curând și așezate pe masă (Fig nr.36). Sensibilitatea în sugestia vieții încorporate materiei este evidentă în fiecare tablou cu fructe, definind viața artistului, în opinia căruia natura statică (denumită uneori și natură moartă) este în realitate o “natură vie”, iar menirea artistului este aceea de a immortaliza și prin acest gen pictural, plenitudinea și pulsația vieții. *Compoziție cu fructe* (ulei pe pânză, șpaclu, 17x47cm, 2013) se integrează în sfera naturii statice metafizice, dimensiune evidentă în rafinată stilizare a formelor pure ale fructelor, eliberate de detalii neesențiale și investite cu o notă contemplativă, conferită prin efectele de lumină (Fig. nr.37). Lucrarea *Natură statică cu măr, pară și gutui* (ulei pe pânză, șpaclu, 25x45cm, 2013) prezintă în prim-plan trei gutui, în culori rezultate din amestecul unor nuanțe variate, combinații de galben de crom, ocru, verde veronese, brun. Realizate în aceleași acorduri, fundalul și masa pe care stau fructele oferă un cadru de armonie blândă, diafană. În *Pere, mere și gutui* (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 22x40cm, 2013) artistul redă, prin aceeași gamă coloristică autumnală, cu accente de verde cald, particularitățile specifice fructelor proaspete, așezate pe o masă cu reflexe de lumină și umbră (Fig.nr.38).

Pietre de râu viu colorate, creații ale naturii definite prin-

tr-o infinitate de forme și nuanțe sunt dispuse într-un joc aleatoriu pentru a defini noțiunea de *Echilibru* (ulei pe pânză, pensulație, 40x35cm, 2014, Fig.nr.39).

Concomitent, artistul acordă o atenție particulară compoziției cu caracter simbolic. Din această categorie fac parte o serie de naturi statice, dar și compoziții cu caracter simbolic: *Sămânța Cunoașterii*, *Paradisul florilor*, *Ai carte, ai parte*, *Scara valorilor* (I-II), *Scara valorilor spirituale*, *Ouă încondeiate*. În aceste lucrări, poezia inefabilă a acordurilor cromatice, sugestia unei ambianțe de o ireală frumusețe coexistă cu dimensiunea simbolică a unor elemente precum: scara- simbol al perfecționării spirituale, cartea, imagine-simbol a labirintului cunoașterii, streliția- simbol al *Paradisului*.

În lucrarea *Sămânța Cunoașterii* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015), tușe ample de galben-auriu, ocră, albastru și roșu creează un fundal vibrant pentru o carte închisă cu coperti roșii. Prin bogăția accentelor de lumină, artistul evidențiază importanța cărții ca spațiu al cunoașterii, inițierii și dezvoltării spirituale (Fig.nr.40). Tabloul *Ai carte, ai parte* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) reia motivul cărții, în accepția de instrument al educației, instrucției și premisă a accederii la un statut profesional superior.

Scara valorilor spirituale (ulei pe pânză, pensulație, 50x25cm, 2015) se încadrează în sfera compozițiilor simbolice cu mesaj spiritual. O scară cu trepte ce urcă spre cer, se îngustează treptat în partea superioară, unde se află *Ochiul divin*, simbol al *Providenței*. Mitra episcopală redată central este o aluzie la cea mai înaltă demnitate ecleziastică prin care se poate împlini vocația religioasă. Lucrarea este o aluzie la posibilitatea tuturor oamenilor de a se desăvârși spiritual printr-un neîncetat efort propriu. Formele circulare și triunghiulare simbolizează *Sfânta Treime*, dar și alte energii și entități benefice care ajută ființa umană să depășească greutățile inerente urcușului spiritual (Fig. nr.41). *Scara valorilor* (ulei pe pânză, 50x25cm, 2014) se referă

la finalitatea eforturilor umane destinate atingerii unui loc important în viața socială sau profesională prin studiu și creație.

Cu caracter simbolic, tablourile *Templu* (ulei pe pânză, pensulație, 50x25cm, 2014), *Altar* (ulei pe pânză, pensulație, 50x25cm, 2014), *Spațiu sacru* (ulei pe pânză, pensulație, 34x38cm, 2014), *Palatul regal* (ulei pe pânză, pensulație, 50x40cm, 2014) sunt de factură similară, fiind bazate pe game cromatice nuanțate. Elemente de geometrie și culori simbolice definesc structuri arhetipale ale arhitecturii sacre sau profane. Astfel, “templul”, “altarul”, “palatul regal” sunt construite din îmbinarea unor elemente geometrice adecvate temei, iar contrastul cromatic impus de succesiunea culorilor contribuie la sublinierea volumului și a perspectivei. Compoziția *Navă spațială* (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 50x40cm, 2014) se remarcă prin expresivitatea culorilor pastelate, dispuse într-un mozaic multicolor, ce constituie baza compoziției; o ingenioasă fereastră pictată pe suprafața unui cub amplifică plasticitatea imaginii (Fig.nr.42).

Ouă încondeiate (ulei pe pânză, pensulație, 40x50cm, 2014) simbolizează marea sărbătoare creștină a *Învierii Domnului*. Artistul transpune plastic infinita bogăție decorativă a ouălor pascale din nordul Bucovinei și de pe întreg cuprinsul țării.

Portretul constituie de asemenea, în acești ani, pretextul unor noi explorări în sfera culorii, clarobscurului și a redării fizionomiei. Relevante pentru talentul portretistic sunt cele două *Autoportrete* ale artistului, realizate în ani diferiți. *Autoportret I*, cu fine acorduri de bej și brun (ulei pe carton, pensulație, 30x22cm, 1982) se remarcă prin finețea claobscurului, ce pune în valoare cu discreție trăsăturile feței (Fig.nr.43). *Autoportret II* (ulei pe pânză, pensulație, 35,5 x 27,5 cm, 2014) atrage atenția prin finețea observației, ce îmbină realismul în redarea fizionomiei cu sugestia dimensiunii lăuntrice. Evidențiate printr-un subtil joc de lumini și umbre, trăsăturile fizionomiei reflectă natura interiorizată, latura spirituală a artistului, a cărei amprentă e

percepetibilă în toate lucrările sale. Portretul se individualizează printr-o gamă cromatică plăcută și caldă, bazată pe acorduri de roșu-vișiniu, ocru și alb (Fig.nr.45).

Bazat pe acorduri de complementaritate, *Portretul istoricului de artă Agata Chifor* (ulei pe pânză, pensulație, 40x30cm, 2015) reflectă sensibilitate în sugestia trăsăturilor de fizionomie și personalitate ale modelului (Fig.nr.46). În aceeași sferă de preocupări se integrează lucrările *Femeie în roșu* (ulei pe pânză, pensulație, 40x30cm, 2015) și *Fată în mov*, ulei pe pânză, pensulație, 35x24,5cm, 2015 (Fig.nr.44).

Pictorul *Niculae Adel* concepe modernismul în maniera unor experimente cromatice și formale variate, situate adesea la granița dintre figurativ și abstract. Frecvent, demersul pictural are ca punct de plecare sintetizarea plastică a unor motive inspirate din realitate. Astfel, *câmpia, dealul, cascada, peștera, pădurea, poteca, cuibul cu păsări, floarea, peștele, focul, vulcanul, cristalele, pietrele de râu, mediul acvatic, anotimpurile, elementele naturii*, alături de *compozițiile conceptuale și imaginare* devin, fiecare în parte, pretextul unor sensibile metafore picturale, cu o cromatică armonioasă și extrem de complexă. În compozițiile abstracte ale pictorului *Niculae Adel* există întotdeauna un mesaj și o semnificație, o idee și o realitate formulată sintetic, transformată în culoare și epurată de detaliul nesemnificativ. Referindu-se la maniera în care concepe abstracționismul, artistul consideră că: “Pe lângă o armonie coloristică adecvată, în pictura abstractă este necesară reflectarea unei viziuni personale asupra unor realități, idei, teme, emoții, sentimente, trăiri. Tabloul trebuie să atragă atenția, nu numai din punct de vedere coloristic, ci și din punct de vedere conceptual, astfel încât motivul inițial de inspirație să fie perceptibil la o analiză mai atentă a lucrării ”.

“*Cuib cu păsări*” este o temă frecventă, pretext pentru variate abordări plastice, de la tratări cu caracter predominant decorativ până la lucrări abstracte, în care motivul e sugerat într-o manieră sintetică, în cadrul unei compoziții alcătuite din pete de

culoare. Una din cele mai deosebite lucrări din cadrul seriei este *Păsărea Paradisului la cuib* (ulei pe pânză, șpaclu, 48x37cm, 2014). Printr-un decorativism discret, artistul delimitează pete vii, intense de culoare, ce creează un fundal pentru transpunerea sintetică a păsării și a crengilor unui copac. Expresivitatea tabloului derivă din sugestia coloristică a exotismului păsării, combinată cu redarea temei într-un limbaj minimalist, concentrat, ca și în cazul picturii chineze clasice, la câteva elemente de mare expresivitate (Fig.nr.47). *Pasăre la cuib* (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 50x40cm, 2014) reflectă o nouă etapă în abstracția plastică a subiectului. Astfel, pe un fundal alcătuit dintr-un joc de culori intense se profilează imaginea unei scorburii în care se pot distinge, la o privire mai atentă, niște ochi ce strălucesc în beznă, aluzie la prezența puilor și lângă aceasta- silueta unei păsări cu mâncare în cioc (Fig.nr.48). De mici dimensiuni, *Cuib cu păsări* (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 19x19cm, 2014) este o altă compoziție expresivă consacrată temei. Modernismul lucrării, realizată în tehnică mixtă, rezultă din recursul la colaje de material textil și sfoară aplicată în sugestia cuibului și a păsării, combinate cu pensulația într-o gamă de culori calde (Fig.nr.49).

Abstracția plastică în domeniul picturii florale este ilustrată de *Floarea Soarelui* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x70cm, 2013), o inedită lucrare în acorduri calde de galben și brun, ce asociază într-o viziune modernă, semi-abstractizată, flori și pălării uscate pline de semințe (Fig.nr.50). În *Flori în Paradis* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015), tușe sintetice de culoare, așternute cu șpaclul, conturează cu sensibilitate intersecții fugare de corole, în acorduri vii de galben, roz, violet, portocaliu, sugerând o imăginară grădină a *Raiului* (Fig.nr.51).

Realizată în 2016, *Cântecul naturii* (ulei pe pânză, șpaclu, 45x33cm, 2016) este o excepțională compoziție abstractă, impresionantă prin dezinvoltura tușelor dinamice, încărcate de pastă. Printr-o multitudine de nuanțe vii, cu acorduri de complementaritate (verde vegetal- roșu-vișiniu) și accente de alb,

negru, roz-violet, artistul sugerează ritmurile vegetației în alternanța anotimpurilor, realizând o sugestivă imagine a simfoniei coloristice a naturii (Fig.nr.52).

Printr-o paletă cromatică bogată în culori calde, *Orhidee* (ulei pe pânză, șpaclu, 33,5x40,5cm, 2014) sugerează într-un stil modern atmosfera paradisiacă a pădurilor tropicale, mediul natural de dezvoltare al acestor inedite flori, redată prin pete ample, expresive de roșu scarlet și englez, violet, portocaliu, galben, ocru, verde smarald. Cea mai abstractă interpretare a temei este evidentă în compoziția *Orhidee* (ulei pe pânză, șpaclu, 43x35cm, 2015), unde tușele ample de șpaclu, în nuanțe de ocru, roșu, portocaliu exprimă, asemenea unor mari ochi vegetali, frumusețea inedită a acestor flori (Fig.nr.53). *Intrare în peșteră* (ulei pe pânză, șpaclu, 48x37cm, 2014) se remarcă prin tușe largi de șpaclu, dispuse în pete mari de roz, galben, verde, albastru închis. Prin ritmuri ce exploatează fluiditatea culorii, autorul sugerează o deschidere în inima unei stânci (Fig.nr.54).

Prin acorduri plăcute de ocru, combinate cu verde și roz, lucrarea *Vis* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015) este o incursiune plastică în universul imaginar subconștient, exteriorizat sub forma viselor și trăirilor asociate acestora. Arabescul petelor de culoare, dispuse în trasee ondulate, lasă să se întrevadă profilul generic a două capete de animal cu ochi mari, materializare plastică a unei virtuale amenințări sau agresțiuni percepute în vis (Fig.nr.55).

De o altă natură este tabloul *Ochii care te privesc și gura care te bârfește* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015), compoziție încadrabilă în sfera unui abstracționism geometric. Linii drepte intersectate, trasee colțuroase definesc portretul psiho-mental al persoanei definite de patima calomniei. Ochii malefici de culoare verde iriază în toate direcțiile săgeți otrăvite; nasul e înscris într-o succesiune de triumphiuri suprapuse, ce depășesc limitele normalității, iar buzele se contopesc într-un malefic cerc negru din care izvorăsc tăioase arce semicirculare,

ce reflectă energia specifică cuvintelor impregnate de ură, invidie, răutate gratuită (Fig.nr.56).

Un alt gen de abstracționism este ilustrat de tablourile *ADN* și *Parcele*. Primul redă expresive spirale în nuanțe de roșu englez, roz, albastru, galben, violet, verde, punctate de nuclee și linii vagi, ce simbolizează traseele specifice ADN-ului, ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015 (Fig.nr.57). Într-o manieră similară, lucrarea *Parcele* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) se caracterizează printr-un expresiv mozaic cromatic în culori vii, reflectând imaginea topografică a unei zone văzute din înaltul cerului (Fig.nr.58). Spre deosebire de lucrările figurative, compozițiile abstracte reflectă frecvent abordarea unei palete cromatice mai intense, cu nuanțe vii, îndrăznețe, ce amplifică dinamismul interior al lucrărilor. Dispuse întotdeauna în funcție de raporturi premeditate de armonie și dialog cromatic, culorile se întrepătrund direct pe pânză, derivând unele din altele în volute și ritmuri fluente și sugestive.

Sinteza cromatică este deopotrivă, nota dominantă a lucrărilor *Energiile Pământului* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015), respectiv *Lumea cristalelor*. Energiile Pământului sunt percepute de către artist ca “un izvor permanent de resurse necesare și indispensabile vieții pe pământ”. Siena arsă, cărămiziul, verdele, albastrul, roșul și albul reflectă lumea în continuă metamorfoză din străfundurile pământului, sugerând plastic dinamismul vieții interioare a *Terrei* (Fig.nr.59).

În *Lumea cristalelor I* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015) artistul sugerează exclusiv prin intermediul culorii, bogăția și frumusețea originară a cristalelor, geneza lor în adâncimile terestre. O varietate de culori strălucitoare, în acorduri bogat nuanțate, cu efecte de prețiozitate cromatică (nuanțe diversificate de roșu, ocru, violet, roz, albastru, verde, portocaliu etc.) sugerează universul de o frumusețe neasemuită al cristalelor, materializare a perfecțiunii din lumea minerală. Întrepătrunderea cu efecte de fluiditate a nuanțelor, așternute cu șpaclul în ritmuri

vibrate generează efecte de simbioză similare cu cele din tehnica acuarelei. Predominanța culorilor calde, în acord cu griuri colorate corespunde luminii pure reflectate într-un expresiv mănunchi de fascicule multicolore (Fig.nr.60). De dimensiuni mai mari, *Lumea cristalelor II* (ulei pe pânză, 60x80cm, șpaclu, 2015) are caracterul unui studiu, situat la granița dintre figurativ și abstract, asupra fascinantului univers al cristalelor naturale. Cu o gamă de culori calde, printr-o succesiune de forme ovale, aplatizate, artistul redă cu expresivitate, structura interioară a unor varietăți de cristale ca agatul, citrinul, malahitul, cuarțul alb și roz etc (Fig.nr.61).

Lucrarea *Vuietul pădurii* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2015) este o inedită abstracție plastică a pădurii. Un joc de forme și culori ascuțite, întretăiate, dispuse în spirale convergente sugerează în manieră abstractă, expresionistă, interiorul pădurii. Printr-un dialog dintre nuanțe vii de galben, portocaliu, albastru, ocru, alb, roz și pete negre, neliniștitoare, ascuțite asemenea unor ecouri stridente, artistul conferă conținut plastic temei, redând într-o viziune modernă, integral abstractizată, consecințele interacțiunii dintre forțele elementare ale naturii (Fig.nr.62).

Într-o manieră similară, lucrarea *Drum îngust* (ulei pe pânză, 40x35cm, 2014) este sinteza plastică a unei poteci ce traversează o pădure în nuanțe vii, cu copaci stilizați (Fig.nr.63). *Cheile Bicazului* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013) este o viziune prin excelență abstractă a unui motiv inspirat de peisajul natural al țării, motivul fiind transformat într-o revărsare generoasă de tușe multicolore, de o suavă armonie coloristică (Fig.nr.64).

Multe din lucrările recente se încadrează în sfera unui abstracționism liric, de o mare armonie cromatică. Artistul experimentează, pe linia deschisă de reprezentanții *simbolismului*³

3 Referindu-se la corespondența dintre muzică-poezie-pictură, *Baudelaire* considera că “ar fi cu adevărat surprinzător ca sunetele să nu poată sugera culoarea, culoarea să nu poată da ideea unei melodii, lucrurile exprimându-se

și teoretizată de *Kandinsky*⁴, posibilele corespondențe picturale dintre muzică și pictură, în lucrări ce reduc imaginea la esență. Abordând un domeniu atât de inefabil și desprins de realitatea concretă ca muzica, aceste lucrări fac apel prin excelență la imaginația, intuiția, fantezia creatoare a artistului. O abstracție plin excelență lirică a culorilor este evidentă în demersul artistului de a transpune în limbaj pictural, armonia efemeră a sunetului, ritmul specific pieselor muzicale, respectiv de a sugera emoții, sentimente, trăiri cu accepție universală.

De o mare forță plastică, aceste lucrări ilustrează teme și motive muzicale inspirate de celebrele *Anotimpuri* ale lui *Vivaldi*, *Simfonia a II-a*, *Simfonia a III-a*, *Simfonia a V-a*, *Simfonia a VI-a*, *Simfonia a VII-a* și *a IX-a* de *Beethoven*, *Sonata Lunii* de *Beethoven*, *Toccata și Fuga* de *Bach*; *Serenada nocturnă*, *Simfonia nr. 40*, *Concertul nr. 299 pentru flaut și harpă* de *Mozart*; *Beethoven`s Silence*, *Romanță siciliană*, *Emoții de iarnă*, *Good morning, my Love* de *Ernesto Cortazar*; *Baladă pentru Adeline*, *Mariage d`amour* de *Paul de Senneville*; *Noapte de vis* de *Franz Gruber*, *Rapsodia Română* de *George Enescu*, *Balada* de *Ciprian Porumbescu*, *La Campanella* de *Franz Liszt*, *Il Silenzio* de *Nini Rosso*, *Victory și Fuga* (formația *Bond*), *Simfonia albastră* de *Gershvin*, *Concert pentru pian nr. 21* de *Mozart* etc. În deplin acord cu muzicalitatea pieselor, compozițiile sunt adevărate simfonii cromatice. Ele exteriorizează într-o formă plenară sensibilitatea sufletească a artistului, exprimată în muzicalitatea pură a acordurilor cromatice. Structura compozițională și

totdeauna printr-o analogie reciprocă”, în *Louis Hautecoeur, Literatură și pictură în Franța* (sec. XVII-XIX)

4 *Wassily Kandinsky* (1866-1944), pictor abstract rus, teoretician al abstracționismului, părintele abstracționismului liric, asociază culorile și formele pentru a-și exprima emoțiile, studiază efectele senzoriale ale culorilor, elaborează o teorie personală a corespondenței dintre sunet și culoare (vezi *Liviu Lăzărescu, Culoarea în artă*, Polirom, 2009, p. 47-53; p. 63-66); *W. Kandinsky, Spiritualul în artă*, Ed. Meridiane, București, 1994

cromatica tablourilor inspirate de muzică sunt în acord cu trăirea personală, subiectivă a muzicii, reflectând pregnant modernismul viziunii picturale, de factură abstractă. Artistul nu și-a propus să elaboreze o corespondență strictă, ermetică între gama muzicală și cea cromatică. Cu toate acestea, în cadrul lucrărilor cu temă muzicală, orchestrația culorilor devine reperul esențial al imaginii, iar tipurile de tușă, modalitatea de dispunere a acestora în ritmuri repetitive, în trasee verticale sau orizontale, în secvențe armonioase, line, vapoase, aglomerate sau sacadate are o semnificație precisă, fiind perfect adaptată conținutului tabloului. Prin diversitatea expresivă a tușelor în șpaclu pictorul ilustrează, într-o viziune personală, diferite genuri, stiluri, ritmuri muzicale sau reliefează emoțiile și trăirile exprimate în respectivele compoziții muzicale. Statice sau dinamice, fragmentate sau dispuse în trasee ample, sinuoase, ascensionale, orizontale sau circulare, tușele de culoare se întrepătrund direct pe pânză, cu efecte cromatice atent studiate, în ritmuri lejere ce ilustrează virtuozitatea tehnică a artistului. Deși realizate în șpaclu, multe lucrări se definesc printr-o inedită simbioză coloristică, cu efecte vapoase și transparențe diafane, ce trimit la lejeritatea și fluiditatea acuarelei. Modernismul viziunii derivă din capacitatea artistului de a exterioriza un conținut simbolic de trăiri și idei prin recursul exclusiv la limbajul emoțional al culorilor și dinamismul tușelor.

O parte din lucrări fac referire la tema iubirii (*Sonata Lunii*, *Serenada nocturnă*, *Mariage d'amour*, *Balade pour Adeline*, *Good morning, my Love*). Suave, transparente sau încărcate de pastă, tipologiile de tușă reflectă, prin orientarea lor predominantă (verticală, ascensională sau dispusă în ritmuri intersectate, repetitive), transpunerea picturală a unui *leit-motiv* muzical, fapt evident în tablourile inspirate de *Oda Bucuriei* de *Beethoven*, *Toccata și Fuga* de *Bach*, *Balade pour Adeline*, *Beethoven's Silence* de *Ernesto Cortazar*.

Una din cele mai expresive lucrări inspirate de motive muzicale este *Sonata Lunii* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm,

2015).⁵ Având ca pretext titlul acordat în 1832 de poetul german *Ludwig Rellstab* celebrei sonate a lui *Beethoven*, artistul realizează o imagine de o mare poezie cromatică a astrului nocturn, o *Lună* plină ce se întrevește tainic, misterios printre nori în nuanțe fin armonizate, dispuse în ritmuri fluide, intersectate vag, de violet, roz, verde-smarald. Pete izolate de galben pal sugerează fasciculele de lumină reflectate de *Lună*. Tușe largi de șpaclu conferă o tentă vapoasă conglomeratelor de nori ce traversează suprafața astrului. Misterioase reflexe de lumină se întrevăd în spatele perdelei de nori, aluzie metaforică la *Providența* divină ce veghează tainic asupra existenței terestre (Fig.nr.65). *Sonata Lunii II* (ulei pe pânză, șpaclu, 40x35cm, 2015) este o reluare a temei, cu o viziune și gamă cromatică diferită. Aici *Luna* dă impresia că face mari eforturi pentru a învinge conglomeratele de nori, ce-i împiedică privirea globului terestru. Reflexele ei se răsfrâng în fascicule de lumină argintie, reflectate în nuanțele de alb și galben pal ale norilor din jur.

În tabloul *Simfonia a II-a* (ulei pe pânză, 60x50cm, șpaclu, 2015) artistul transpune o viziune personală asupra simfoniei cu același titlu de *Beethoven*. Pictorul ne înfățișează drama marelui compozitor în momentul de instalare a surdității sale,

5 *Sonata pentru pian nr. XIV în Do diez minor (Sonata quasi una fantasia)*, cea mai celebră dintre sonatele lui *Beethoven*. Compusă de artist în 1801 (între prima și a II-a *Simfonie*), a fost dedicată elevei sale, contesa *Giulietta Guicciardi* în vârstă de 17 ani, de care era îndrăgostit și cu care nu s-a putut căsători. Sonata reflectă refugiul artistului în muzică, devenită o alternativă și o soluție de supraviețuire după drama sentimentală, care s-a alăturat crizei existențiale, determinate de pierderea progresivă a auzului. *Beethoven* a descris prin melodie, frumusețea unei nopți scăldate de razele *Lunii* pentru o tânără oarbă. În 1832, la 5 ani de la moartea lui *Beethoven*, poetul german *Ludwig Rellstab* a comparat melodia acestei sonate cu lumina lunii reflectată pe un lac elvețian, traversat de o barcă. De atunci piesa este cunoscută ca "Sonata Lunii", https://fr.wikipedia.org/wiki/Sonate_pour_piano_n%C2%BA_14_de_Beethoven. *Sonata Lunii* poartă amprenta zbuciumului lăuntric al artistului "de la contemplarea senină până la limitele disperării"

prin imaginea ușor estompată a unui dragon însângerat, care se luptă cu speranță și credință pentru a depăși acest moment tragic și a conferi un sens vieții. În acord cu patetismul simfoniei, tabloul conține pete neliniștitoare de negru și griuri colorate. La fel ca imaginea simbolică a dragonului, ele evidențiază tensiunea lăuntrică, drama interioară, profunda tulburare sufletească trăită de *Beethoven* în acea perioadă. Pentru a exprima speranța și dorința de viață a artistului, pictorul recurge la o gamă nuanțată din reflexe de alb, galben, roz, roșu, portocaliu, dispusă sub forma unor tușe expresive, întretăiate, în ritmuri orizontale și verticale, în dorința de a marca acest moment de răscruce din viața artistului (Fig.nr.66).

Lucrarea abstractă *Simfonia a III-a* (ulei pe pânză, 50x40cm, șpaclu, 2015) are ca punct de plecare *Simfonia* cu același număr de *Beethoven*. Niculae Adel transpune coloristic dinamismul specific simfoniei, dedicate inițial lui *Napoleon*, o compoziție ce reflectă reverberațiile muzicale ale *Revoluției Franceze* și ale campaniilor napoleoniene. Prin intensitatea roșului, în dialog cromatic cu pete de bleumarin, alb, galben, artistul transpune pictural tumultul succesorilor militare ale marelui om de stat, dar și încrederea lui *Beethoven* în destinul eroic al omului (Fig.nr.67).⁶

Inspirat de *Simfonia* cu același număr de *Beethoven*, tabloul intitulat *Simfonia a V-a* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015) reflectă tranziția de la rezonanțele grave, profunde și puternice, sugerate prin negru, cu care debutează simfonia, spre nuanțele subtile de alb, albastru, violet, ocră, ce corespund unei

6 Creată între 1802-1804, cea de-a 3-a *Simfonie*, *Eroica* inaugurează seria unor opere pline de dinamism, caracteristice pentru așa-numitul "stil eroic". Compozitorul a dedicat inițial simfonia generalului *Napoleon Bonaparte*, prim-consul al Republicii franceze, în care a văzut întruchiparea idealurilor *Revoluției franceze*. Revoltat de proclamarea Imperiului francez în 1804, *Beethoven* a rupt dedicația, înlocuind numele *Napoleon* cu fraza "marea Simfonie *Eroica* pentru celebrarea memoriei unui mare om."

unei muzicalități definite prin armonie pură și serenitate. În acest caz, pictorul intenționează să redea, prin diversitatea nuanțelor, “tensiunile sufletești ale omului, dar și capacitatea de a le depăși”. Paleta coloristică complexă ilustrează o interacțiune deosebit de expresivă între culorile calde și cele reci. Pictorul folosește aici și negrul pentru a sugera tonurile grave, intensitatea dramatică a eroului în luptă cu destinul (Fig.nr.68).

Compoziția intitulată *Simfonia a VI-a* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x70cm, 2015) reflectă viziunea artistului asupra celebrei *Pastorale* de *Beethoven*, fiind o celebrare a frumuseții naturii și bucuriei vieții. Bazată pe lirismul evocării naturii, simfonia este alcătuită dintr-o suită de secvențe muzicale ce redau: *Bucuria venirii la țară*, *Scenă la pârâu*, *Veselă petrecere țărănească*, *Furtuna*, *Cântecul păstorilor: bucuria trecerii furtunii*. Inspirat de muzicalitatea și temele specifice simfoniei, pictorul *Niculae Adel* reprezintă în prim-plan imaginea expresivă a unui pârâu. Cerul învolburat din stânga compoziției, cu nori ce anunță venirea furtunii, contrastează cu serenitatea și limpezimea secvenței din dreapta. Din mișcarea învăluitoare a norilor se desprinde portretul sintetic al unor entități astrale, ce veghează asupra proceselor atmosferice. În timp ce prima entitate, în nuanțe închise de vișiniu, violet și albastru are o figură mai încruntată, în acord cu natura tensionată, explozivă a fulgerelor și trăznetelor, cea de-a doua entitate privește cu atenție înseninarea treptată a naturii, sugerată prin luminozitatea și transparența culorilor. În dreapta compoziției, nuanțe vapoaroase de verde sugerează prezența copacilor, în timp ce pete circulare de alb redau într-o manieră abstractă hora oamenilor în mijlocul naturii. Armonia propagată de cântecele melodioase ale sătenilor e sugerată prin nuanțe diafane de portocaliu. Un fragment de partitură, pictată simbolic în colțul stâng este o aluzie la identificarea piesei muzicale (Fig.nr.69).

Tabloul *Simfonia a VII-a* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) reflectă pictural, printr-o confruntare bine dozată a

culorilor calde și reci, momentul de echilibru sufleteș atins de *Beethoven*, victoria artistului în confruntarea cu marile încercări ale vieții, redescoperirea bucuriei ca dimensiune și sens al existenței. ⁷ *Leit-motivul* simfoniei e evocat prin tușe largi de culoare contrastantă, dispuse ritmic în trasee ascensionale. Câteva note muzicale din simfonie sunt redată simbolic, ca aluzie la titlul și conținutul tabloului (Fig.nr.70).

Lucrarea intitulată *Simfonia a IX-a* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x50cm, 2015) ⁸ ilustrează pictural, în acord cu celebra simfonie, starea de beatitudine și speranță a lui *Beethoven*, sentiment sugerat cu maximă expresivitate în grandiosul final coral, imn al bucuriei și înfrățirii omenirii, bazat pe versurile lui *Friedrich Schiller* (așa-numita *Odă a Bucuriei*). Acest sentiment de bucurie și plenitudine a vieții triumfătoare e evocat de artist prin tușe largi, explozive, ca lava unui vulcan, în nuanțe calde de galben, alb, portocaliu și roșu, în acord cu griuri calde. În opinia pictorului, culorile și tipologia tușei ilustrează “explozia de bucurie a vieții ce lasă în urmă toate nemulțumirile sufletești”(Fig. nr.71).

Inspirat de celebrul colind de *Crăciun* al lui *Franz Gruber* ⁹, tabloul *Noapte de vis* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) transpune în tușe largi, sintetice miracolul *Nașterii Domnului*, ce constituie subiectul piesei. Lipsită de personaje, lucrarea sugerează momentul spiritual de așteptare a unui eveniment important din istoria umanității. Întreaga semnificație a eveni-

7 George Bălan, *Meditații beethoveniene*, Ed. Albatros, 1969-1970, p. 130

8 Culme a simfonismului beethovenian, creată în 1824

9 *Noapte de vis*, în germană *Stille Nacht, heilige Nacht*, literal *noapte tăcută, noapte sfântă* este un cântec de *Crăciun*. Versurile originale, scrise în germană de *Joseph Mohr* (în 1816), au fost transpuse în melodie în 1818 de austriacul *Franz X. Gruber* (1787–1863), organist al bisericii *Arnsdorf*. Piesa a fost interpretată prima oară la 24 decembrie 1818, în ajun de *Crăciun*, la Biserica *Sf. Nicolae* din micul oraș *Oberndorf* (la 17 km de Salzburg). Cântecul a fost tradus în 130 de limbi și circulă în peste 300 de variante, https://en.wikipedia.org/wiki/Silent_Night

mentului este concentrată în imaginea cerului, ușor învolburat de mișcările line ale norilor în nuanțe de albastru-violet, prin care artistul exprimă starea emoțională de bucurie adusă de marea sărbătoare creștină. Luna trimite raze puternice și misterioase peste întreg universul, veghind tainic asupra miracolului ce urmează să se manifeste (Fig.nr.72).

Seria celor patru tablouri pe tema *Anotimpurilor lui Vivaldi* este în deplin acord cu viziunea pictorului *Niculae Adel*, în opinia căruia “resursele inepuizabile ale peisajului rezultă din posibilitatea oferită artistului de a eterniza frumusețea momentului de tranziție de la o stare vizuală și afectivă la alta, sub efectul luminii, ce se revarsă diferit asupra sa”. La fel ca și concertele vivaldiene pe tema succesiunii anotimpurilor¹⁰, cele patru secvențe picturale ilustrează într-o manieră sintetică, abstractă, dinamismul interior al proceselor ce guvernează viața naturii.

Cea mai relevantă lucrare din acest punct de vedere este *Primăvara* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015). Prin pete de culoare și tușe dinamice, suprapuse, artistul sugerează geneza vieții vegetale, începutul vieții după o perioadă de stagnare a naturii. Tonalități vii, optimiste de verde, ocru, cărămiziu, siena arsă corespund unei palete încărcate emoțional de speranța și bucuria vieții, în acord cu ritmurile specifice celebrei piese de *Vivaldi*. Chemată la o nouă existență, creșterea vegetală ocupă

10 *Cele patru anotimpuri*, numele dat celor 4 celebre concerte pentru vioară create de muzicianul baroc, de origine venețiană *Antonio Vivaldi* (1678-1741); compozițiile sunt însoțite de 4 sonete atribuite lui *Vivaldi*, ce descriu derularea anotimpurilor. Ele au o simbolică ezoterică complexă, cu corespondențe în alchimie referitoare la cele 4 faze ale oricărui ciclu al vieții: primăvara corespunde începuturilor, copilăriei, trezirii soarelui și întregului univers natural; vara simbolizează tinerețea, soarele ajuns la zenith, un moment de plenitudine; toamna este timpul culegerii roadelor, dar și al regretelor, în care soarele începe să se ascundă; iarna aduce cu sine încetinirea procesor vitale, intrarea naturii într-o stare de hibernare, dar în același timp de pregătire pentru o nouă primăvară (<http://kulturica.com/k/musique/quatre-saisons/>)

două treimi din suprafața lucrării. În ritmuri dinamice, ascensionale, printr-un mozaic de tușe multicolore, ea dă senzația că invadează cerul, care devine neîncăpător în fața exploziei ce definește renașterea naturii. Artistul rezumă plastic într-o viziune sintetică, fenomenele specifice lumii vegetale, care își manifestă capacitatea latentă de regenerare după deșteptarea din somnul hibernal al înghețului (Fig.nr.73).

Realizată în planuri mari de culoare expresivă, *Vara* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) este abstracția plastică a celui mai solar anotimp. Pictată în tușe ample de șpaclu, în nuanțe diversificate de ocru, compoziția sintetizează atmosfera toridă a unei zile de vară, prin imaginea unor lanuri de grâu, orz și secară, ce formează la adierea vântului, unduitoare valuri de galben și portocaliu; ele sunt îmbogățite cu pete vagi de verde, vișiniu, brun, ce sugerează tufişuri și smocuri de răchită. Dispuse în secvențe largi, în partea superioară a lucrării, pete expresive de roz-violet în combinație cu albastru, redau plastic imaginea cerului cu nori ce anunță o ploaie torențială de vară. Culorile prin excelență solare (galben, portocaliu, roșu), în contrast cu accentele de verde, roz-violet, albastru transpun în limbaj abstract imaginea unei zile calde, încremenite în liniștea de dinaintea furtunii. Abstracție plastică a celui de-al doilea concert vivaldian, *Vara* se concentrează în galbenul dominant al compoziției, aluzie la forța astrului ce întreține viața universului natural (Fig.nr.74).

Lucrarea *Toamna* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) ilustrează vibrația coloristică a anotimpului printr-o revărsare generoasă de culori calde: ocru, verde, portocaliu, galben, în asociere cu albastrul stins, albul și violetul, cu reflexe roz al cerului. Acesta se unește la orizont cu pământul, contopindu-se într-o atmosferă coloristică sensibilă și caldă, cu tranziții fine, învăluitoare de mov și galben (Fig.nr.75).

În acord cu expresivitatea muzicii lui *Vivaldi*, tabloul *Iarna* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) reflectă o etapă în

care viața intră într-o perioadă de regres, de hibernare, dezvăluind doar peisajul amorțit, rece, cuprins de o liniște cristalină, sugerată prin griurile multicolore ale zăpezii și cerului. Viziunea sintetică, de o mare expresivitate plastică a peisajului amorțit permite multe sugestii interpretative din punct de vedere formal. Nuanțe fin prelucrate de alb sugerează culmea lină a unui deal, redat în contrast cu pământul înghețat din prim-plan, în acorduri de albastru deschis cu irizații de roșu, cărămiziu și brun (Fig. nr.76).

Prin lucrarea intitulată *Toccata*¹¹ (ulei pe pânză, șpaglu, 70x50cm, 2015), aluzie la celebra piesă de *Bach*, artistul sugerează atmosfera interiorizată a vieții monahale, a slujbelor desfășurate în acordurile sunetului de orgă. Gama cromatică bogată, cu nuanțe de mare finețe, e dispusă în ritmuri sacadate, ce corespund stilisticii specifice *Toccatei* lui *Bach*, una din cele mai renumite piese compuse pentru orgă. Prin intermediul temei, pictorul își propune să exprime cromatic tranziția sufletească a credinciosului din biserică de la o stare de pace interioară la zbuciumul omului ce se simte împovărat de greutatea greșelilor făcute de-a lungul vieții. În câmpul dens al tușelor suprapuse, intersectate în ritmuri întrerupte cu efect plastic, se poate percepe în partea superioară a lucrării, o cruce-aluzie la *Mântuirea* sufletului ca semnificație mistică a lucrării. Lucrarea reflectă dimensiunea profund religioasă a creației lui *Bach*, sensul conferit de acesta muzicii “ca armonie agreabilă în onoarea lui *Dumnezeu* și desfătarea permisă sufletului”(Fig.nr.77).¹²

11 Gérard Denizeau consideră că geniul lui *Bach* se dezvoltă complet în cadrul „*Fugii*”; aceasta devine sub pana sa forma desăvârșită a unei gândiri transcendente (Gérard Denizeau, *Să înțelegem și să identificăm genurile muzicale*, Larousse Bordas, 1997, p. 112)

12 Intim legată de serviciul liturgic, muzica lui *Bach* redă “omul cu toate îndoielile, cu nesfârșitele sale ispite și căderi”, în cadrul unei opere dedicate preaslăvirii lui *Dumnezeu* și înălțării spirituale a omului (Apud George Pascu, Melania Boțocan, *Carte de istorie a muzicii*, Vol I, Ed. Vasiliana 98, Iași, 2003, p. 159-160)

Inspirat de motivul celebrei piese de *Mozart*, tabloul *Serenada nocturnă* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015)¹³ este o metaforă a iubirii, în accepția lui *Dante* de sentiment care “pune în mișcare cerul și stelele”.¹⁴ Cu caracter simbolic, compoziția reprezintă cerul înstelat străbătut de nori, printre care se întrevede astrul nopții, ce trimite spre pământ învăluitoare raze de lumină selenară. În dreapta o ființă verde, venită din astral (extraterestră) ascultă cu multă atenție sunetele vibrante și calde. Provenite din registrul terestru, sunetele diafane urcă spre cer, contopindu-se cu șuvoiul de lumină al *Lunii*, semn că aceasta veghează starea emoțională de iubire, intensificându-i dimensiunea tainică (Fig.nr.78).

Interpretare picturală a piesei muzicale cu aceeași denumire de *Paul de Senneville*¹⁵, *Mariage d'amour* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) are ca element specific utilizarea unor culori vii, îndrăznețe, intense, dispuse în tușe ample de șpaclu, ce descriu trasee în formă de flacără. Imaginea centrală simbolizează o pasăre exotică cu ciocul deschis, aluzie la faptul că își cheamă partenera în triluri variate. Întreg ansamblul compoziției sugerează într-o manieră abstractă exotismul vieții din “paradisul păsărilor și al florilor”. Stânga jos e sugerată o floare roșie, metaforă a iubirii (Fig.nr.79).

Balade pour Adeline (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015)¹⁶ este o lucrare inspirată de piesa cu același titlu, compusă

13 *Mica Serenadă* (în germană *Eine kleine Nachtmusik*), simfonie de mai mici dimensiuni, lucrare pentru orchestră de cameră compusă de *Wolfgang Amadeus Mozart*. Terminată la 10 august 1787, în perioada în care *Mozart* lucra la al doilea act al operei *Don Giovanni*, lucrarea este cunoscută sub denumirea de *Serenada nr.13 pentru coarde în Sol Major, KV 525*, https://ro.wikipedia.org/wiki/Mica_serenad%C4%83

14 *Dante*, *Divina Comedie*, *Paradisul* (https://ro.wikipedia.org/wiki/Divina_Comedie)

15 *Paul de Senneville* (1976-), compozitor francez contemporan, autorul a peste 400 de melodii interpretate de *Richard Clayderman*

16 *Balade pour Adeline*, piesă muzicală compusă pentru pian în 1976 de

de pianistul francez *Paul de Senneville* pentru fiica sa *Adeline*. În dreapta compoziției, în registrul inferior, e redată în manieră ușor abstractă, o tânără cu fața îmbujorată de dragoste. Artistul pune accent asupra părului auriu, acoperit cu un voal alb de mireasă, ce cade în ritmuri ample, substituindu-se siluetei. În stânga compoziției sunt transpuse plastic, prin intermediul unor tușe verticale, în nuanțe sensibile de roz, galben, portocaliu, sunetele unei melodii de dragoste adresate tinerei. Cerul înstelat, cu urme vagi de nori, are ca element central o misterioasă *Lună* plină. Simbolizând forța propagării sentimentului de dragoste, dimensiunea cosmică a acestuia, astrul nocturn atrage privirea fetei amplificând romantismul imaginii (Fig.nr.80).

Compoziția *Beethoven's Silence* reflectă viziunea artistului asupra piesei muzicale omonime a lui *Ernesto Cortazar II*¹⁷(ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015). Tabloul descrie momentul în care întunericul avansează treptat, învăluind natura într-o stare paroxistică de liniște și tulburare, ce reflectă momentul de instalare a surdității lui *Beethoven*. Lumina reflectată de *Lună* exprimă ideea că speranța nu dispare nici în momentele cele mai cumplite de deznădejde, disperare sau tristețe. Paleta este bogată în griuri multicolore, cu reflexe violete (Fig.nr.81).

Romanță siciliană (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) este o lucrare abstractă, în culori vii, cu tușe fluente, dinamice, ce reflectă viziunea artistului asupra unei cunoscute piese romantice din creația lui *Ernesto Cortazar II* (Fig.nr.82). Din seria lucrărilor inspirate de creația muzicală a acestuia fac parte, deopotrivă, lucrările *Emoții de iarnă* și *Good morning, my Love*.

Paul de Senneville ca omagiu adus fiicei sale nou-născute, *Adeline*. Prima înregistrare a fost realizată de renumitul pianist și compozitor contemporan francez *Richard Clayderman*, creatorul stilului muzical *New Romantic*
17 *Ernesto Cortazar II* (1940-2004), renumit pianist și compozitor contemporan mexican, autorul pieselor *Beethoven's Silence*, *Romanță siciliană*, *Emoții de iarnă*, *Good morning, my Love* etc., autor al coloanelor sonore ale multor filme contemporane.

În tabloul *Emoții de iarnă* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015), suave nuanțe de alb, în amestec cu roz și albastru deschis, cu vagi urme de galben și verde descriu pe pânză traseele unor arce semicirculare intersectate în ritmuri expresive prin care artistul rezumă plastic poezia rece a anotimpului, lumina cu accente de roz-violet a amurgului înfrigurat (Fig.nr.83). *Good morning, my Love* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) sugerează tema iubirii prin imaginea plină de lirism a unui răsărit de soare pe culmea unui deal. Razele benefice aducătoare de lumină, viață, bucurie, cu traseul marcat prin fine incizii în pastă, se revarsă atât spre pământ, cât și spre cerul, de o mare poezie cromatică. Redat în tușe largi de șpaclu, în nuanțe pastelate de albastru, violet, roz, acesta ocupă peste două treimi din suprafața pânzei (Fig.nr.84).

Lucrarea *Rapsodia Română* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2015) este o imagine picturală, de o viziune modernă, sintetică, inspirată de renumita simfonie a lui *George Enescu*.¹⁸ Privite în dialogul lor plastic, culorile sugerează sensibilitatea sufletului românesc, folclorul și cultura poporului român. Paleta bogată exprimă un raport echilibrat între culorile calde și reci, asociate într-un lirism clasic, ce amintește de ritmurile marcate de tradiția folclorică ale simfoniei enesciene. Cromatica vie, intensă reflectă în manieră sintetică, abstractizată, concepția despre viață și frumos a poporului român. Compoziția evidențiază cele trei culori ale steagului românesc, vibrante de o gamă largă de nuanțe vii: albastru de Prusia, verde, roșu, portocaliu, galben, violet, ocră și alb, ce ilustrează cromatic varietatea folclorului românesc (Fig.nr.85).

O altă compoziție abstractă, inspirată de muzica românească este tabloul *Balada* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm,

18 *George Enescu* (1881-1955), renumit muzician, compozitor, violonist, pianist și dirijor român, cu studii la Viena și activitate muzicală în România și Franța

2015), având ca motiv *Balada* lui *Ciprian Porumbescu*¹⁹. Pictorul sintetizează plastic celebra compoziție muzicală, inspirată din doină, creație specific românească, în care se coexistă o gamă de trăiri și sentimente proprii acestui popor, ca dorul, tristețea, suferința, iubirea. În centrul tabloului se regăsesc porțiuni ample de culoare unitară, făcând perceptibil, la o privire mai atentă, un simbolic steag național. Pete divergente, dinamice, intersectate într-un joc dinamic al tușelor simbolizează ritmul specific dansurilor populare românești. Nuanțele bogate de roșu, portocaliu, alb, roz, negru, albastru deschis, brun și verde definesc viziunea artistului asupra vieții și folclorului acestui popor. O serie de incizii verticale în pastă simbolizează vibrația particulară a corzilor de vioară, instrument-simbol al celebrei piese muzicale românești (Fig.nr.86).

O parte din lucrările cu teme muzicale se definesc prin coexistența armonioasă a unor elemente figurative simbolice cu fundaluri interpretate abstract. Aceste tablouri redau central instrumente muzicale relevante pentru piesa respectivă: harpă, pian, vioară, trompetă, clopoțel și vioară electrică. Din creația mozartiană, artistul a transpus într-o lucrare figurativ-abstractă, *Concertul nr. 299 pentru flaut și harpă* (ulei pe pânză, șpaclu, 70x60cm, 2015). În centrul tabloului, pe un fundal în acorduri diafane de roz-portocaliu, galben, violet și verde deschis, e redată imaginea expresivă a unei harpe cu coardele fin incizate în pastă. O succesiune de linii paralele, incizate și arcuite expresiv, contribuie la sugestia ritmului armonios al piesei muzicale (Fig. nr.87).

În aceeași categorie se integrează compoziția inspirată de suita de concerte vivaldiene *La Stravaganza*²⁰ (ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2015). Artistul redă central, în prim-plan, o vioară, simbol al dominantei muzicale a concertelor. Ea este

19 *Ciprian Porumbescu* (1853-1883), renumit compozitor român, cu studii la Viena, autorul celebrei *Balade pentru vioară și orchestră*

20 Suită de 12 concerte compusă de celebrul muzician *Antonio Vivaldi*

înconjurată radial de o mulțime de trasee circulare incizate, ce exprimă cu o deosebită forță plastică, rezonanța proprie sunetelor produse de arcușul viorii (Fig.nr.88).

Un fragment din claviatura unui pian e redat simbolic în colțul unei compoziții abstracte, ilustrând viziunea artistului asupra *Simfoniei nr. 40* de Mozart (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015). Expresive arce semicirculare incizate în pasta multicoloră, sunt aluzii la rezonanța specifică muzicii de orchestră. O multitudine de tușe fragmentate, divers colorate, simbolizează notele muzicale, armonia inefabilă a sunetelor difuzate în spațiu (Fig.nr.89).

Piesa muzicală *La Campanella* de Franz Liszt (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015) i-a inspirat artistului o lucrare plină de sensibilitate. Realizat în armonii de culori vii, în nuanțe calde de roșu, galben, cu accente discrete de roz, violet și albastru, tabloul cu același titlu are în centru imaginea suavă a unui clopoțel. Acesta, la fel ca și fragmentele de partitură transpuse pictural, este o aluzie la finețea sunetului reprodus în compoziția pentru pian a lui Liszt (Fig.nr.90).

În aceeași categorie a compozițiilor figurativ-abstracte se integrează lucrarea *Il Silenzio* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016), viziune picturală asupra celebrei piese pentru trompetă compusă în 1965 de Nini Rosso²¹ și Guglielmo Brezza. O combinație de tușe vapoaroase în tonurile intense ale culorilor primare, asociate cu tușe fluente de verde oliv, alb, violet, portocaliu deschis sunt dispuse cu lejeritate în ritmuri ascensionale, ce transpun pictural rezonanța sunetului de trompetă; o mică trompetă e redată în colțul drept al lucrării, ca simbol al renumitei piese muzicale (Fig.nr.91).

Tablourile *Victory* și *Fuego* sunt excepționale prin viziunea modernă, reflexie picturală a muzicalității pieselor interpretate de renumita formație *Bond*. Lucrarea *Victory* (ulei pe pânză,

21 *Raffaella Celeste Rosso* (1926-1934), renumit compozitor și trompetist italian, autorul celebrei piese pentru trompetă *Il Silenzio*

șpaclu, 50x40cm, 2016) se remarcă prin dinamismul tușelor vapoaroase, fluiditatea culorilor vii, îndrăznețe, ce se suprapun cu mare expresivitate și spontaneitate (roșu aprins, verde, galben, portocaliu, roz). Ele sunt întretăiate de fragmente de partitură incizate în pastă, ce exprimă vibrația undelor sonore ale renumitei piese muzicale²² (Fig.nr.92). Chitara electrică schițată în colțul drept al lucrării este o discretă aluzie figurativă la piesa și formația care se identifică cu aceasta. De aceeași factură este tabloul *Fuego* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016), în care ritmuri sinuoase, cu accente vapoaroase, fluide de galben, portocaliu, în acord cu nuanțe plăcute de roz și mov, ilustrează viziunea artistului asupra piesei (Fig.nr.93).

Lucrarea *Simfonia durerii*²³ (ulei pe pânză, șpaclu, 67x61cm, 2016) este o compoziție abstractă simbolică inspirată artistului de cartea istoricului Dr. Cristina Pușcaș, *Iadul roșu în orașul de pe Criș*. Într-o gamă cromatică paroxistică, de factură expresionistă, tabloul reflectă viziunea pictorului asupra ororilor regimului comunist, a terorii și represiunii instituționalizate. Prin tușe dinamice, în culori intense și ritmuri torsionate, artistul sugerează imensitatea suferințelor fizice, morale, psihice trăite de deținuții politici în închisorile regimului. În această masă amplă de culoare se pot distinge vag, la o privire mai atentă, siluețele gri, desfigurate de suferință, lipsite de detalii anatomice ale deținuților supuși torturii. În colțul superior, în stânga compoziției e reprezentată o fereastră cu gratiile incizate în pastă, unica sursă de lumină și singurul element de legătură între infernul din închisoare și lumea exterioară. Pe fundalul acesteia e proiectată o cruce aurie dinspre care se revarsă în interiorul celulei de în-

22 *Bond*, cvartet de coarde anglo-australian, promotorul unui mixaj nonconformist de muzică clasică, latino, folk, jazz și al conceptului de *sound electric*

23 Lucrare donată Muzeului memorial dedicat rezistenței și represiunii în Bihor, Cetatea Oradiei, vezi *O donație specială, Simfonia durerii pentru memorialul rezistenței și represiunii* (R.C.), în *Crișana*, Anul LXXI, Seria a treia, nr. 7564, 18 ianuarie 2016, p. 2

chisoare, razele soarelui redat sub forma unui fascicul de lumină divină, aluzie la credința creștină ca unic izvor de speranță, libertate interioară și supraviețuire. Petele roșii sunt un simbol al martiriului și al capacității de sacrificiu în numele unei idei, galbenul simbolizează spiritualitatea, verdele-speranța. Porțiunile de culoare neagră sunt un substitut al torționarilor din închisoare, o aluzie la dimensiunea malefică a acestora (Fig.nr.94).

Tabloul intitulat *Scherzo* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016), aluzie la creația muzicală a lui *Paganini*, este de asemenea o inedită viziune plastică, de factură abstractă. Artistul simbolizează cromatic, dar și prin vibrațiile specifice ale tușelor de șpaclu, combinate cu pensulație, particularitățile sonore ale celebrelor piese compuse pentru vioară de *Paganini* (Fig.nr.95).

O altă lucrare, excepțională prin viziunea cromatică abstractă este *Concert pentru pian nr. 21* (ulei pe pânză, șpaclu, 62x60cm, 2016). Tabloul reflectă interpretarea coloristică a celebrei piesei pentru pian de Mozart. Culori contrastante, dispuse în tușe largi, de o rafinată armonie coloristică sunt reunite într-o inefabilă viziune modernistă, în asociere cu trasee incizate în pastă (Fig. nr. 96).

Hava Nagila (ulei pe pânză, șpaclu, 49,5x35,3cm, 2016) ilustrează într-o viziune abstractă, simbolică celebra piesă din creația muzicală a artistului Abraham Zevi Idelshon(1882-1938). Tușele dispuse ascensional formează simbioze coloristice expresive. Asemenea traseelor semicirculare incizate în pastă, ele transpun coloristic muzicalitatea plină de armonie a piesei (Fig.nr. 97).

Un alt tablou ce conține un mesaj filosofic este *Paleta cromatică a vieții* (ulei pe pânză, șpaclu, 69x59cm, 2016). Printr-o concentrare maximă de tușe colorate, în nuanțe vii, cu acorduri complementare, lucrarea sintetizează plastic plenitudinea vieții, cu multiplele ei fațete. Tabloul simbolizează printr-o explozie de culoare, ce se revarsă în tușe dinamice, sinuoase, extraordinara diversitate a oamenilor, experiențelor, trăirilor și

sentimentelor.

O altă lucrare cu caracter imaginativ, relevantă pentru abstracția conceptuală și coloristică este *Navă spațială pe Marte* (ulei pe pânză, șpaclu, 66x61cm, 2016), o metaforă plastică modernă a spațiului cosmic. Prin tușe dinamice, într-o multitudine de acorduri pastelate, dar mai intense decât în cazul picturii figurative, artistul redă la baza lucrării solul planetei roșii. Tușe vapoaroase, în asocieri cromatice nuanțate, pline de armonie, sugerează nebuloasa spațiului cosmic; pe fundalul acesteia e proiectată imaginea unei nave spațiale în tonuri de roșu-violet, cu reflexe specifice de lumină, ce se mișcă pe orbita planetei. Tabloul impresionează prin expresivitatea sugestiei coloristice și formale a temei (Fig.nr.98).

Tabloul *Caractere* (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2016) se integrează în aceeași sferă tematică cu lucrarea *Ochii care te privesc și gura care te bârfește*. Într-o gamă largă de culori pastelate, în tușe largi, divergente, se pot observa, la o privire mai atentă, un portret feminin și o jumătate de portret masculin. Tușele de culoare sintetice asociază în manieră abstractă, un dublu portret, feminin și masculin al omului mediocru. Ochii cu expresivitate caracterologică definesc particularitățile unei ființe definite psihologic prin invidie, neputință, curiozitate și perfidie, la fel ca și o predispoziție înnăscută spre calomnierea celor din jur (Fig.nr.99).

Lucrarea abstractă *Privind în urmă* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016) este o metaforă a vieții, fiind o pictură conceptuală modernă, cu un conținut de idei similar tabloului *Paleta cromatică a vieții*. În partea superioară a lucrării, din fragmente de tușe abstracte, se conturează la o privire mai atentă, un portret masculin cu trăsăturile sumar schițate, ce rezumă plastic semnificația filosofică a lucrării. Portretul întruchipează perspectiva contemplativă a personajului asupra vieții, cu bogăția ei specifică de evenimente, trăiri, sentimente, emoții și împliniri (Fig. nr.100).

Babylon, 2016 (ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2016) este o compoziție abstractă ce ilustrează viziunea artistului asupra schimbărilor recente intervenite pe scena politică europeană odată cu fenomenul migrațiilor. Tema e redată prin tușe largi, expresive de șpaclu, în nuanțe complexe, diversificate, ce sugerează în manieră abstractizată, sintetică, multitudinea interferențelor etnice, culturale, confesionale și lingvistice (Fig.nr.101).

Tema corespondenței armonice dintre muzică și pictură e reluată de artist în modalități inedite de expresie, evidente în compoziția *Simfonia albastră* (ulei pe pânză, șpaclu, 56x46cm, 2016), interpretare picturală a celebrei piese muzicale de Gershwin²⁴. Compoziție picturală pe tema unei dominante cromatice, lucrarea se remarcă printr-un dinamism interior derivat din combinația tușelor curbate. Ele se intersectează expresiv, într-o ritmică circulară, în cadrul unui dialog bine dozat al diferitelor nuanțe de albastru, culoarea cea mai activă din punct de vedere spiritual (Fig. nr. 102).

În sfera abstracției coloristice pure se încadrează tablourile *Simfonie în mov*, respectiv *Simfonia culorilor*.

Simfonie în mov (ulei pe pânză, șpaclu, 60x50cm, 2016) se remarcă prin armonia nuanțelor derivate din combinații de mov-alb-roz, în trasee arcuite expresiv, dispuse ritmic pe întreaga suprafață a pânzei (Fig.nr.103). Aceeași impresie de pură armonie cromatică se desprinde din lucrarea *Simfonia culorilor* (ulei pe pânză, șpaclu, 47,5x37,5cm, 2016) a cărei denumire sintetizează preocuparea pentru abstractizarea integrală a pânzei, reflectată în expresivitatea jocurilor de forme și culori devenită un scop în sine al imaginii plastice. Multitudinea culorilor suprapuse, în raporturi de complementaritate se îmbină într-un dialog armonios al nuanțelor pastelate (Fig.nr.104). Ambele lucrări se definesc printr-un expresiv dinamism interior, derivat din geometrismul liniilor și traseelor de culoare. Lipsa referinței la re-

²⁴ *Simfonia albastră*, renumită piesă muzicală pentru pian și orchestră a compozitorului american *George Gershwin* (1898-1937)

alitatea recognoscibilă denotă o nouă fază în abstractizarea și conceptualizarea discursului plastic.

Tabloul intitulat *Haos* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x35cm, 2016) se integrează în aceeași sferă tematică cu lucrarea *Babylon*. Prin tușe dinamice, în acorduri cromatice pastelate, în ritmuri circulare ample, intersectate, artistul sugerează efectele migrației asupra politicii, mentalității și vieții europene (Fig.nr.105).

O altă lucrare de abstracție plastică este *Luminile Orașului* (ulei pe pânză, șpaclu, 31x26cm, 2016), viziune abstractizată, subiectivă a unei străzi în perspectivă. Prin mozaicul policrom al tușelor expresive (galben, verde, roz, alb, mov, roșu, portocaliu), artistul sugerează cromatic ambianța nocturnă a vieții urbane, tabloul fiind o inedită metaforă plastică a luminilor proiectate de ferestrele și reclamele magazinelor (Fig.nr.106).

Compoziția *Simfonia Pământului* (ulei pe pânză, șpaclu, 39x34cm, 2016) are ca motiv central globul terestru cu rezonanța sa specifică, parte a armoniei cosmice universale. Pământul e sugerat coloristic în partea dreaptă de jos a tabloului, surprins ca o planetă dinamică, în mișcarea sa de rotație, în raport cu celelalte planete, realizând “subtile melodii divine”, redată prin nuanțe calde de galben, ocru, portocaliu, roșu și verde. Pete de alb și negru în mișcări eliptice sugerează vibrația simfonică a planului astral în ansamblul său. Tabloul prezintă o gamă multiplă de culori pastelate, armonizate cu o mare forță expresivă (Fig. nr. 107).

Lucrarea *Punct și de la capăt* (ulei pe pânză, șpaclu, 44,5x32cm, 2016) este o compoziție conceptuală, filosofică referitoare la posibilitățile nelimitate (fizice, psihice, spirituale) ale ființei umane de a-și schimba situația existențială. În condiții nefavorabile, ființa umană are capacitatea de a pune punct situației prezente și de a crea un nou început. Pe un fond galben pal, tabloul prezintă o pată de culoare verde deschis- simbolizând speranța omului în demersurile sale și un punct de culoare neagră, reprezentând sfârșitul momentului. În partea de jos

a tabloului, o pată de culoare roșie, întretăiată orizontal de linii drepte paralele indică voința persoanei de a continua procesul vieții sale sub o altă formă de exprimare (Fig. nr. 108).

Tabloul *La răscruce de drumuri* (ulei pe pânză, șpaclu, 37,5x47,5cm, 2016) se integrează în sfera lucrărilor conceptuale, fiind o meditație picturală abstractă asupra vieții și a multiplelor posibilități de care dispune ființa umană. În dreapta compoziției este sesizabilă vag o figură umană contemplativă. Paleta cromatică reține atenția prin bogăția nuanțelor și dinamismul tușelor expresive. O intersecție simbolică de drumuri marcată printr-un punct central este o aluzie la multitudinea opțiunilor (Fig. nr. 109)

Compoziția *Răsărit de soare* (ulei pe pânză, șpaclu, 47x40cm, 2016) este o altă lucrare de factură modernă, excepțională prin poezia culorilor și capacitatea de sinteză plastică a temei. Tabloul redă un inedit peisaj compozițional alcătuit din diverse forme de relief scădate de razele generoase, incizate în pastă ale unui răsărit de soare (Fig. nr. 110).

Natură statică cu maci (ulei pe pânză, tehnică mixtă, 50x34,5cm, 2016, Fig. nr. 111) se remarcă prin originalitatea compoziției, în care coexistă figurativul și abstractul, clasicul și modernul. Artistul îmbină redarea discretă a vazei în tehnica pensulației cu materialitatea consistentă a fundalului, florilor și frunzelor realizate în șpaclu. Contrastul dintre minuțiozitatea vazei și modernismul florilor conferă lucrării un efect plastic deosebit. Alte variante pe aceeași temă sunt: *Craciunițe* (ulei pe pânză, șpaclu, 41x30,3cm, 2016, Fig. nr. 112), *Natură statică cu trandafiri* (ulei pe pânză, șpaclu, 49x34cm, 2016, Fig. nr. 113), lucrări ce sugerează o nouă fază pe linia conceptualizării subiectului, formele fiind conturate printr-un limbaj sintetic, minimalist, cu o nuanță de geometrizare expresivă a realului. *Flori de mai* (ulei pe pânză, șpaclu, 40,8x30,5cm, 2016, Fig. nr. 114) reține atenția prin expresivitatea sugestiei unei tufe înflorite.

Lucrările *Vedere din spațiu* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016, Fig. nr. 115), *Rapsodii de toamnă* (ulei pe pân-

ză, șpaclu, 49x34cm, 2016, Fig. nr. 116), *Ocolul pământului* (ulei pe pânză, șpaclu, 48x37cm, 2016, Fig. nr. 117), *Nostalgii de toamnă* (ulei pe pânză, șpaclu, 49x35,5cm, 2016, Fig. nr. 118) se remarcă prin armonia nuanțelor pastelate ale reliefului. Aceeași viziune abstractă bazată pe forța de expresie a sugestiei formale și coloristice apare în lucrarea *Doi căței* (ulei pe pânză, șpaclu, 47,5x37,2cm, 2016). Prin mase dinamice, vibrante de culoare, dispuse cu șpacul în ritmuri generatoare de forme, artistul sugerează prezența vie, dinamică a celor “doi căței” (Fig. nr. 119).

În tabloul *Furtună* (ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2016) artistul realizează o inedită viziune abstractă a fenomenului atmosferic. Sus, în stânga, sunt perceptibile fulgerele ce brăzdează cerul, generând efecte de lumină cu tentă portocalie. Tușe dinamice în ritmuri aleatorii conturează imaginea formelor de relief deformate de impactul cu stihiiile naturii (Fig. nr. 120). Compozițiile *Focul* (ulei pe pânză, șpaclu, 58,5x32cm, 2016, Fig. nr. 121) și *Erupție* (ulei pe pânză, șpaclu, 49,5x32,5cm, 2016, Fig. nr. 122) se definesc prin ineditul viziunii plastice a fenomenului.

Capacitatea artistului de a transfigura poetic realitatea, într-o manieră sintetică, se exprimă pregnant în compozițiile abstracte: *Lumini și umbre* (ulei pe pânză, șpaclu, 47,5x37,5cm, 2016, Fig. nr. 123), *Furtună pe mare* (ulei pe pânză, șpaclu, 40,5x49,7cm, 2016, Fig. nr. 124), *Vegetație luxuriantă* (ulei pe pânză, șpaclu, 2016, Fig. nr. 125), *Pasăre în zbor* (ulei pe pânză, șpaclu, 45x49,5cm, 2016, Fig. nr. 126).

În lucrările abstracte subiectul compoziției este însăși culoarea, artistul îmbinând cu măiestrie o varietate infinită de tușe, nuanțe, forme, ritmuri plastice în cadrul unor imagini de o mare poezie cromatică, alegorii abstracte ale unor teme, noțiuni, idei, corespondențe. Culorile și tușele se substituie notelor muzicale, dar și reprezentării figurative în favoarea unei viziuni moderne, dar pline de semnificație în ceea ce privește capacita-

tea de sugestie plastică a motivului abordat. La fel ca picturile figurative, compozițiile abstracte sunt un prilej de comuniune cu eul spiritual al artistului. Amprenta specifică a gestului cromatic, încărcătura emoțională a culorilor utilizate generează imagini unice, inedite, în care abstracția formală coexistă cu cea coloristică. Ordonările expresive ale tușelor și culorilor, relațiile armonice de simetrie, proporție, echilibrul static sau dinamic al elementelor componente, ritmul muzical al alenanelor de tușe sau forme fac posibilă perceperea acestor lucrări ca expresie a structurii spirituale a artistului²⁵. Prin ordonarea armonică a elementelor specifice limbajului plastic modern se exprimă capacitatea unică a pictorului Niculae Adel de a introduce “măsura ideală a spiritului în măsurile accidentale ale lucrurilor”.²⁶

Toate temele abordate de artist, de la cele specifice picturii figurative (peisaj, natura statică cu flori și fructe, compoziții cu caracter simbolic, portrete) până la ineditele compoziții abstracte pe teme muzicale sau inspirate din realitate sunt adevărate “simfonii” cromatice, în care se exprimă plenar sensibilitatea sufletească a artistului, intuiția corespondenței perfecte, armonice dintre sunet, formă, culoare, emoție. Parafrazându-l pe istoricul de artă *Eugen Schileru*, se poate spune că și în cazul artistului *Niculae Adel*, planurile, formele, culorile “apar ca instrumente într-o simfonie, se cheamă, își răspund, se susțin, se exaltă, într-un contrapunct de măiastră subtilitate”.²⁷ Sensibilitatea și pasiunea pentru muzica clasică se exteriorizează într-o viziune personală, subiectivă asupra unor celebre piese muzicale, în care artistul transpune intuitiv, prin intermediul culorilor, dar și prin tipologia tușei, trăsăturile dominante ale respectivelor piese:

25 Vezi M. J. Bartos, *Compoziția în pictură*, Polirom, 2009

26 André Lothe, *Să vorbim despre pictură*, Ed. Meridiane, București, 1971, p 142

27 Eugen Schileru, *Pallady, Studii și Cercetări de Istorie și Arheologie*, nr. 3-4, 1956, Apud Anca Florea, *Muzică și imagine. Studii de iconografie muzicală*, Ed. Fundației Culturale Române, 1997, p. 112

armonia pură, divină a sunetelor lui *Mozart*, caracterul contemplativ, interiorizat al muzicii lui *Bach*, serenitatea clasică a concertelor vivaldiene, fazele dramei interioare parcurse de *Beethoven*, lirismul pieselor lui *Paul de Senneville* și *Ernesto Cortazar*, intensitatea unor stări emoționale ca bucuria, iubirea, suferința, tristețea. Muzicalitatea acordurilor cromatice se reflectă în plasticitatea tușelor vapoaze, lejere, fluide, ce sugerează dinamica piesei. Compozițiile sunt de factură predominant abstractă, culoarea având un rol major în ilustrarea ritmurilor, a temelor și stărilor emoționale asociate respectivelor piese muzicale. Uneori compoziția abstractă coexistă cu elemente de ordin figurativ, artistul redând instrumente muzicale specifice sau definitorii pentru piesa muzicală, ce constituie obiectul tabloului: pian, vioară, harpă, trompetă, vioară electrică și clopoțel. Propagarea undelor sonore, rezonanța plină de armonie a notelor muzicale e sugerată prin intermediul unor expresive trasee semicirculare incizate în pastă. Alteori, identificarea simbolică a temei muzicale ilustrate în tabloul abstract e realizată prin inserția unor expresive fragmente de partitură.

Rezultate dintr-o sensibilitate particulară față de muzică și frumos, tablourile abstracte cu teme muzicale ale pictorului *Niculae Adel* impresionează prin unicitatea și originalitatea viziunii, prin capacitatea artistului de a transpune prin intermediul culorii, forme și simbolurilor, muzicalitatea specifică și rezonanța plină de armonie a pieselor. Adaptat fiecărei teme, dialogul individualizat al tușelor generează imagini vapoaze, de o inedită expresivitate plastică ale unor celebre piese muzicale în tablouri de o frumusețe unică, imagini referențiale ale artei moderne consacrate acestui subiect.

Excepționale ca viziune cromatică, compozițiile abstracte ale artistului *Niculae Adel* dezvoltă o altă dimensiune creatoare, inedită a pictorului, prin care se exprimă plenar, cu o mare dezinvoltură a tehnicii picturale, capacitatea sa unică de a plăsmui un univers imaginar de o inefabilă armonie și frumusețe.

THE FASCINATION OF COLOUR, PART II

Abstract

The present work follows the book *The Fascination of Colour*, part I, dedicated to the painter Niculae Adel from Oradea and sets out to analyze the creation of the artist between 2013-2016. Distinctive in the creation of the painter this painting period is characterized by continuing several major directions such as, landscape, still life with fruits and flowers, abstract composition, along a new interest for the theme of the portrait. A defining element for these years is the importance gave to the abstract painting. The modernism of this period in the creation is expressed through a gradual detachment of the essence of forms, where colour continues to be dominated by the pictural discourse.

Extremely rich in achievements, the above-mentioned period is marked by a series of personal exhibitions that reflects a continuous refinement of style: *Autumn Nostalgias* (Visual Arts Gallery, Oradea, 2013), *The Fascination of Colours* (Valea lui Mihai, 2013), *The Symphony of Colours* (City Hall Tower Oradea, 2015), *Plastic Confessions* (Visual Arts Gallery, Oradea, 2015), next to several participations to important collective exhibitions, such as those organized by the Gallery of the Cultural Society Zenit-Nadir: *Light of Consciousness* (2013), *September* (2014), *Flowers in December* (2014), respectively to the group exhibitions of plastic artist from Bihor organized by the Tibor Ernő Gallery Oradea (2013, 2014, 2015)

Outcome of a constant effort of surpassing oneself, extended during a period of more than three decades of activity of creation and of exhibitions, the work of the painter reflects a complete maturity of the artistic language. The works of figurative content as well as those of abstract content are defined by the complexity of the chromatic range, the lightness

of the strike in the technique of the spatula that confers many paintings fluidity specific to watercolour. The distinctive note of the painting continues to be the warm lyricism, obvious in the gentle light which wraps all the themes and motives. The chromatic palette of the artist is enriched with an infinity of pastels, the paintings being real “chromatic symphonies”. Vivid, harmonious and warm colours contribute to the paradisiacal dimensions of the landscape through which the artists follows the most valuable traditions of the Romanian modern painting, represented by *Nicolae Grigorescu* and *Ștefan Luchian*.

Natural and urban landscapes, symbolic compositions, still lifes and abstract works constitute a pictural universe defined by harmony and pure beauty. Diversified tones of yellow warm up the chromatic range by introducing in the paintings the sensation of light, joy and celebration of life. One can remark the luminous tonality of the forests, rural landscapes, as well as of aquatic landscapes, still lifes with fruits and vegetables. The vocation of a landscaper of *Niculae Adel* is expressed by works of a great chromatic poetry, made in open air during different national and international creation camps: Șinteu 2013) Miskolc (2014), Nagyborzsony (2014, 2015). Particularly *Small Houses at Șinteu*, 2013 (Fig.nr.1), *Forest Edge at Șinteu*, 2013 (Fig.nr.2) are remarkable through the hazy atmosphere and the delicacy of the colouristic harmonies, which suggests a state of reverie and integration in the nature.

Enthusiastic of open air painting, the artist immortalizes the nature in its multiple hypostases, generated by the reflections of the sun, the moon and the clouds in different moments of the day. In this direction, relevant are the work series that represent the sunrise and the sunset of the sun, the apparition of the rainbow after rain or nocturnal landscapes : *Dusk*, 2014 (Fig. nr.11), *Sunset*, 2015 (Fig.nr.12). Many landscapes are dedicated to autumn, reflecting the painter’s admiration for the infinite richness of nature tones: *Late autumn* (2015), *Birch Tree at Bratca*

(2013), *Bratcuța Valley* (2013), *Halt in Balnaca*, 2015 (Fig. nr.3), etc. Enriched with violet and bleu, the hibernal landscapes do not engender anxiety or sadness, but complete the sequence of the seasons with a symphony of cold tones, of which one can find there accents of light and warmth: *Winter in the Beech Forest*, 2014 (Fig.nr.5), *Forest Edge in Winter* (2013), *Dusk in the Forest*, winter 2014 (Fig. nr. 6), *Winter, Hibernal Landscape at Calea Mare*(2015) etc. By contrast, spring manifests itself through the extraordinary richness of the tones of green that envelops the entire nature.

Compared to previous years, the artist embraces more the aquatic landscape. The banks of the river Criș, Crișul Negru at Tinca, the Danube, Brățuța, Cefa become the object of a series of expressive works, painted frequently in nature, as well as in his workshop. The painter renders the effects of transparency of the water, suggesting with great naturalness the reflection of trees and buildings on the surface of the water : *The Lake, Autumn on Criș* (2015), *Crișul Negru at Tinca I-II* (2015), *Small Island on the Bank of Criș* (2014), *Valley of Criș* (2014), *The Reformed Church from Tinca* (2015), *Oradea City Hall* (2013-2014), *Continental Hotel* (2013, Fig.nr.21), *Flooding on the Danube* (2014). The works depict the poetry of the aquatic environment situated at the border of reality and imagination. One can remark the picturesque of the image, the series of paintings (2015) inspired by the banks of Criș at Tinca (Fig.nr.7-8). Painted in open air, these paintings are real colour symphonies, noted for the spontaneity of the sequence immortalized on the spot. *Small Island on Criș*, 2014 (Fig.nr.10) describes an original landscape detail, inspired by the bank of Crișul Repede in Oradea - a small island surrounded by the waters of the river. *Flooding on the Danube at Esztergom*, 2014 (Fig.nr.9) stands out with the poetry of the scenery that draws the eyes by the immensity of the water span.

The urban scenery is another important subject of the

creation, becoming at this stage, richer and more diversified. Throughout the pastels, the painter enriches chromatically the image of the depicted buildings. We remark paintings full of sensibility and of authentic urban poetry of some buildings or walls from the citadel rich of history: *The Citadel of Sibiu* (2014), *Houses on the Wall of the Citadel in Oradea* (2015), *Watermill at Tinca*, *Oradea City Hall* (2014), *Hotel Astoria*, *The Reformed Church from Tinca* (2015), *Esztergom*, *The Reformed Church from Miskolc*, 2014 (Fig.nr.23), *The Catholic Church Sf. Nicolae from Nagyborzsony* (2014), *Street in Miskolc* (2014).

Oradea City Hall, 2014 (Fig.nr.13) stands out by the richness of the reflections created on the water glass by the silhouette of the building. *Houses on the Wall of the Citadel in Oradea*, 2015 (Fig.nr.14) and *Winter at the Citadel of Oradea*, 2015 (Fig.nr.15) convey the atmosphere of the hundred year-old walls of the Citadel. The pattern described is enriched chromatically by the personal vision of the painter, who employs pastel rosy tones, cherry red, beige, blue and light green. The abandoned *Old mill in Tinca* (Bihor), with partially destroyed walls is immortalized in two forms (2015) which reflect the capacity of the artist to honor the theme through a discreet harmony of warm colours (Fig.nr.16-17). The sceneries inspired by *The Citadel of Sibiu* distinguish themselves as typical elements of the city life of the ancient city, such as the towers of the gothic churches, the image of small streets in perspective, the towers of the guilds, reflecting the capacity of the artist to render in poetry the city atmosphere through colour and perspective (Fig.nr.18-20).

The Catholic Church from Nagyborzsony, 2015 (Fig. nr.22) is another work of great chromatic poetry. The painting *Esztergom*, 2014 (Fig.nr.24) remarks itself by the charming manner in which the artist suggests the charm of the old part of the city.

Two original works, *Aquatic Life I*, 2014 (Fig.nr. 25)

and *Aquatic Life II*, 2014 (Fig.nr.26) describe the fantastic and picturesque universe of the underwater. The most varied sea creatures (fish, jellyfish, seahorses, water snakes etc.) are perceived in their natural habitat, being rendered in an unaltered way, in harmonies of bright colours.

The still life remains a constant concern, being the object of refined harmonies. Humanized through warm colours, it enriches itself with new floral motifs, such as strelitzia, orchid, which along lilies, poppies and daffodils become the object of expressive works, in which the realistic observation alternates with the decorative or the symbolic dimension. The work series *The Bird of Paradise (I- III)*, 2014 (Fig.nr.27) distinguishes itself by a perfect embellishment. The painting *Break in Paradise*, 2015 (Fig.nr.28) is remarkable by its magical harmony of the vegetation universe. Made in 2014, the series *Orchids* reflects the elegance of these exotic flowers, rendered with authenticity and interest for the meticulousness of the details (Fig.nr. 29-30). One can remark the series of *Poppies* (Fig.nr.33-34), *Narcissi* (Fig.nr.31-32) and *Wild Flowers* (2013-2015), noteworthy for the warm brightness of the light reflections (2013-2014). *The Flower Garden* is also the reason for several paintings that associate lilies, roses, marsh mallows in chromatic ranges full of sensibility.

The series of still life with fruits (2013-2015) stands out through the sharpness of colours that display the particular beauty of autumn, transposed in the velvety, sparkling or harsh structure of the fruits specific to the season: pears, apples, quinces, walnuts (Fig.nr.36-38). According to the artist, the still life must be a “vivid nature” and the mission of the painter is to immortalize throughout this genre the fullness and the joy of life. *Fruits XII*, 2013 (Fig.nr.36) integrate in the metaphysical still life sphere, fact that is obvious in the light reflections and the refined stylization of the fruits, delivered from the insignificant detail.

At the same time, the artist gives a special attention to the composition of symbolic character. In this category we can find a series of still lifes as well as abstract compositions with symbolic character: *The Seed of Knowledge* (2015), *Flowers in Paradise*(2015, Fig.nr.51), *Knowledge is a Treasure* (2015), *The Value Ladder* (2014), *Encrusted Eggs* (2014). In these works, the poetry of the chromatic harmonies coexists with the symbolic dimension of some elements such as the ladder –symbol of spiritual evolution, the book - symbol of the labyrinth of knowledge, strelitzia - symbol of the Paradise, the lily - symbol of the Virgin Mary etc.

The richness of the light accents defines the importance of the book seen as a space of knowledge, initiation and spiritual development (*Seed of Knowledge*, 2015, Fig. nr.40). The work *The Spiritual Value Ladder*, 2015 (Fig.nr.41) is part of the symbolic compositions with spiritual message. A ladder with steps that ascend towards the sky and narrows itself little by little at the end is an allusion at the possibility of men to complete themselves spiritually by a continuous effort. *The Value Ladder* refers to the finality of the human efforts destined to attain an important place in the social or professional life through study and creation. The works *Temple*, *Altar*, *Imperial Throne*, *Sacred Space* (2014) are made of geometrical elements that define archetypes of the sacred or profane architecture.

The work *Knowledge is a Treasure* (2015) refers to the role of the book as an instrument of education, formation and premise of acceding to a superior professional status.

The composition *Spaceship* (2014) stands out through the expressivity of the pastels, disposed in a multicoloured mosaic; an ingenious window painted on the surface of a cube amplifies the expressiveness of the image (Fig.nr. 42).

The painting *Royal Lily*, 2014 (Fig.nr.35) reveals the capacity of the artist to glorify the still life throughout a harmony of great expressivity. The painting has in the center the image full

of refinement of a rose lily, impressing by the extremely natural suggestion of the sensation of softness of the velvety petals that confer to the eye an almost tactile sensation.

The Portrait also represents the pretext for an exploration in the sphere of colours, of chiaroscuro and of rendering the physiognomy. We remark in this sense the two self-portraits of the artist, made in different years. *Self-portrait I*, 1982 (Fig. nr. 43), with fine beige and brown harmonies stands out with its chiaroscuro delicacy that highlights in a discreet manner the face traits. *Self-portrait II*, 2014 (Fig. nr. 45) is noticed for the realistic observation of the appearance, associated with the suggestion of an inner dimension. The face traits highlighted through a subtle game of lights and shadows reflect the spiritual side of the artist whose touch is perceivable in all his works. The portrait stands out through a pleasant and warm chromatic range, based on harmonies of red-burgundy, ochre and white.

The work *Lady with Hat*, dated 2015 is a portrait of the art historian Dr. Agata Chifor, defined by the sensitivity of rendering the traits of physiognomy and the personality of the model (Fig. nr. 46). *Woman in Red* (2015) and *Woman in Purple* (2015) fall in the same category.

The artist Niculae Adel considers the modernism under the form of various chromatic experiences, seldom situated at the intersection between figurative and abstract. Frequently, the paintings have as a starting point the plastic outline of some motifs inspired from nature. Thus, the plain, the hill, the waterfall, the cave, the forest, the path, the bird nest, the flower, the fish, the fire, the volcano, the crystals, the aquatic environment, the seasons, the elements of nature, next to the compositions inspired by the musical pieces become, each in its way, the occasion for pictural sensible metaphors, with a harmonious and extremely complex chromatics. In the abstract compositions of the painter *Niculae Adel* there is also a message and a meaning, an idea and a reality formulated in a synthetic manner, transformed in colour

and purified of the insignificant detail. Referring to the manner in which he conceives the abstractionism, the artist considers that “In the abstract painting, next to an adequate colouristic harmony it is necessary the reflection of a personal vision in some realities, ideas, themes, emotions, feelings. The painting must draw the attention not only through its colours but also through its concepts, so that the initial inspirational motif is clear at a more attentive analysis”.

A recurrent theme is “*Bird Nest*”, reason for multiple interpretations, from decorative paintings to abstract works, where the motif is suggested in a synthetic manner, in a composition made of spots of colour. One of the most particular works in this series is *The Paradise Bird in the Nest*, 2014 (Fig.nr.47) and *Bird at the Nest*, 2014 (Fig.nr.48). Of small dimensions, *Bird in Nest*, 2014 (Fig.nr.49) is a composition made in a mixed technique, with collages of textiles in warm colours.

The plastic abstraction of the flower is illustrated in the series *Orchids* and *Sunflower*, 2015 (Fig.nr.50). Synthetic touches put with the spatula, contours multicoloured flowers that made an imaginary garden of *Heaven (Flowers in Paradise*, 2015, Fig. nr. 51). Dominated by the harmony of warm colours, the work *Orchids* suggests in a modern style the paradisiacal atmosphere of the tropical forests, 2014. The work *Orchids* from 2015 (Fig. nr. 53) is the most modern interpretation of this flower in the artist’s work, through ample touches of colour that suggest, similar to big plant eyes, the novelty of this flower. *Cave Entrance* (2014) stands out by large touches of spatula, disposed in big marks of pink, yellow, green and dark blue. Using rhythms that profit from the fluidity of the colour, the author suggests an opening in the heart of a rock (Fig. nr. 54). The work *Dream* (2015) is a plastic voyage in the subconscious. From the intersection of the colour spots one can see the image of some big-eyed animal heads, symbol of a virtual menace or aggression perceived in dreams (Fig. nr.55).

The Eyes That Watch You and the Mouth That Gossips (2015) integrates in the domain of a geometric abstractionism. The straight intersected lines, the angular lines describe the psychic and mental portrait of a person defined by the passion of defamation. Malefic eyes irradiate poisoned arrows in all directions; the nose is composed of superposed triangles that surpass the limits of normality and the lips form a malefic black circle from which spring semicircular sharp bows, which reflect the energy of words impregnated with hatred, envy and unnecessary malice (Fig. nr. 56).

The paintings *DNA* and *Parcels* illustrate another kind of abstractionism. Expressive lines in spiral of different colours suggest the DNA, 2015 (Fig.nr.57). The work *Parcels*, 2015 (Fig.nr.58) is characterized by a dialogue of warm and cold colours, disposed in an expressive mosaic that symbolizes the topographic image of a region seen from the sky.

The chromatic synthesis is a dominant characteristic of the works *The Earth Energies*, 2015 (Fig.nr.59), respectively *The World of Crystals*. *The Earth Energies* are perceived by the artist as “a permanent fount of resources vital to life on earth”. The colours suggest the specific dynamism of the inner life of Terra, the world in a continuous metamorphosis from the depths of the earth. In *The World of Crystals I*, 2015 (Fig.nr.60) the artist renders the original beauty of the crystals, their genesis under the earth. The interpenetration of colours, set by the aid of a spatula generates effects of fluidity similar with those of the watercolour. *The World of Crystals II*, 2015 (Fig.nr.61) renders by a succession of oval flattened forms the structure of different crystals such as the agate, the citrine, the malachite, the white and pink quartz etc.

The painting *The Forest Uproar* (2015) is an original plastic abstraction of the forest. Through a dialogue between the vivid colours and the black threatening spots, the artist renders in an abstract manner the consequences of the interaction between

the elementary forces of nature (Fig.nr.62). *Narrow Path* (2014) is the plastic synthesis of a path that crosses a forest in vivid shades, with stylized trees (Fig.nr.63).

Many of the recent works fall into the domain of a lyric abstractionism, of a great chromatic harmony. Following the line opened by the representatives of the symbolism and theorized by *Kandinsky*, the painter Niculae Adel experiments the pictural correspondences between music and painting, in works that reduce the image to essence: *The Moonlight Sonata*, *The Symphony No.2*, *The Third Symphony*, *The Fifth Symphony*, *The Sixth Symphony*, *The Seventh Symphony*, *The Ninth Symphony*, *Silent Night*, *Vivaldi's Seasons*, *Toccata*, *The Night Serenade*, *Balade pour Adeline*, *Beethoven's Silence*, *Winter Emotions*, *Sicilian Romance*, *Good Morning my Love*, *The Romanian Rhapsody*, *Ballad*, *Mozart's The Concert no. 299 for flute and harp*, *Symphony no. 40*, *La Campanella*, *Victory*, *Fuego*, *Il Silenzio*, *Scherzo* etc.

By approaching such an ineffable domain and apart from the everyday reality such as music, these paintings invoke the imagination, the intuition, the creative fantasy of the artist. A totally lyrical abstraction of colours is obvious in the approach of the artist to transpose in the pictural language the ephemeral harmony of the sound, the major characteristics of the musical pieces, respectively to suggest emotions, feelings of universal meaning. Of great plastic force, these works illustrate themes and musical motifs inspired by the famous *Vivaldi's Seasons*, *Beethoven's Symphonies* etc. Totally consonant with the musicality of the pieces, the paintings are true chromatic symphonies. They completely externalize the soul sensibility of the artist, the intensity of the feelings generated by the classical music that find their correspondence in the pure musicality of the chromatic harmonies. The compositional and chromatic structure of the paintings inspired by music is of abstract character. The painter did not intend to elaborate a strict and

hermetic correspondence between the musical and the chromatic range. Nevertheless, in the musical inspired paintings, the colour becomes the essential landmark of the image, and the touches types, the way they are rendered are in repetitive rhythms, in vertical or horizontal lines, in sequences that are harmonious, soft, ethereal, dense or clipped are of precise significance. Through them, the painter Niculae Adel illustrates in a personal, subjective manner different genres, styles, musical rhythms or points out the emotions and the feelings that prevail and are expressed in the musical compositions. In general, the dominant note of these paintings is a discreet, obvious romanticism, especially in the works that make reference to the love theme. Smooth or loaded with paste, the typologies of touches reflect, through their predominant orientation (upward, disposed in intersected rhythms, fragmentized, repetitive), the pictural transposition of a leitmotif, fact that is obvious in the paintings inspired by *Ode to Joy* by Beethoven, *Toccata* and *The Fugue* by Bach.

One of the most expressive works inspired by musical pieces is *The Moonlight Sonata, I-II* (2015). Having as a pretext the title given in 1832 by the German poet Ludwig Rellstab to the famous sonata of Beethoven, the painter makes an image of great poetry of the *Moon* that is foreseen through the vaporous clouds in ineffable tones of violet, emerald green and pink. Mysterious light reflections are foreseen behind the curtain of clouds, allusion to the providence that secretly watches over the earthly existence (Fig.nr.65).

In *The Symphony No.2*, 2015 (inspired by the same work of Beethoven) the artist suggests the drama of the great composer when the deafness begins, through the lightly blurred image of a grey, bleeding dragon that fights with hope and faith in order to overcome this tragic moment and to save his life. In harmony with the patheticness of the symphony, the painting is dominated by cool colours and grays, pointing out the inner drama lived by

Beethoven in that period (Fig.nr.66).

The abstract work *The Third Symphony*, 2015 (Fig.nr. 67) transposes in colours the dynamism specific to the musical piece, originally dedicated to Napoleon, a symphony that reflects the musical echoes of the French Revolution and the Napoleonic campaigns. Through the intensity of reds, in a chromatic dialogue with blue, white and yellow spots, the artist transposes in the painting the military victories of the great state man, as well as the confidence of Beethoven in the heroic destiny of the man.

Inspired by the same Beethoven's symphony, the work *The Fifth Symphony*, 2015 (Fig. nr. 68) reflects the transition from rich, profound and powerful resonances (suggested by the colour black), in the beginning of the symphony, towards the subtle nuances of white, blue, violet, ochre, which correspond to a musicality defined by pure harmony and serenity. In this case, the painter intends to render, through the diversity of the tones the "tensions in the soul of men, as well as the capacity to overcome them". The complex colour palette illustrates an extremely expressive interaction between the warm and cold colours. The painter introduces in the painting the colour black (colour less used by the artist) in order to suggest the rich tones of the symphony, the hero drama fighting against destiny.

The composition entitled *The Sixth Symphony*, 2015 (Fig. nr.69) illustrates the painter's vision on the great Beethoven's *Pastoral*, being a celebration of the beauty of nature and the joys of life. Based on the lyricism of evoking the nature, the work illustrates in an abstract manner the specific themes of the symphony: *Joy upon Arriving at the Countryside, Scene at the Creek, The Storm, The Shepherds' Song: the joy after the storm.*

The painting *The Seventh Symphony*, 2015 (Fig.nr. 70) reflects through a dialogue of warm and cold colours, the moment of spiritual balance reached by Beethoven, the silence and the victory of the artist when confronting the hardships of life, the rediscovering of joy as meaning of life. The leitmotif

of the symphony is evoked through large touches of colour, rhythmically disposed in upward lines. Several musical notes took from the symphony are symbolically rendered, as an allusion to the title and the theme of the painting.

The work *The Ninth Symphony*, 2015 (Fig.nr.71) is an allusion to the well-known Beethoven's symphony. The painting illustrates Beethoven's bliss and hope, feelings that reach their peak in the final grandiose choir, hymn to the joy and fraternity of people. The joy and plenitude of the triumphant life is evoked by Niculae Adel through large touches, explosive as the volcano lava, in warm tones of yellow, white, orange and red. In the painter's view, the colours and the typology of the touch illustrate "the life's explosion of joy that leaves behind all discontents of the soul".

The composition *Silent Night*, 2015 (Fig.nr.72) transposes Franz Gruber's renowned musical composition. The sky is immortalized in a moment of expectation of an important event in the history of the humanity, the great Christian celebration of the *Nativity*. The moon stands frozen among the clouds, sending its mysterious light all around the universe.

The series of the four paintings inspired by Vivaldi's *Seasons* is in full terms with the artist's vision who thinks that "the unwearied resources of the landscape result from the possibility offered to the artist to perpetuate the beauty of the moment of transition from a visual state to an emotional one, under the effect of light that pours differently on it." Like Vivaldi's concerts on the seasonal change, the four landscape hypostases illustrate in a synthetic and abstract manner, the inner dynamism of the processes that governs the life of the vegetal universe.

Resonating with the famous piece, in *The Spring*, 2015 (Fig.nr.73), the painter suggests throughout spots of colour and dynamic touches the genesis of the vegetal life after a period of stagnation; live and optimistic colours reflect the hope and joy

of life. In the abstract painting *The Summer*, 2015 (Fig.nr.74), from the same series, the artist suggests through large touches of spatula, in tones of yellow and orange that symbolize wheat fields, the torrid atmosphere of a summer day. The work *The Autumn*, 2015 (Fig.nr.75) illustrates the atmosphere of the season by a generous effusion of warm colours. In contrast, *The Winter*, 2015 (Fig.nr.76) reflects an involution of life, by showing only a numb and cold landscape, filed with crystal silence, suggested by the multicoloured grays of the snow and sky.

Through the work entitled *Toccata*, 2015 (Fig.nr.77) as an allusion to the renowned Bach's piece, the artist suggests the inner atmosphere of the monachal life, of the mass that takes place in the accords of the organ. The rich chromatic range with tones of great finesse is disposed in staccato rhythms that correspond to the stylistics specific to Bach's *Toccata*, one of the most well-known compositions written for organ. Harmonious with the religious dimension of Bach's creation, the painter expresses in a chromatic way the spiritual transition of the believer in church, from an inner peace to turmoil because of the burden of the mistakes made in his life. In the compact field of the composition, one can observe in the superior part of the work, a cross, allusion to the redemption of the soul-the mystic significance of the work.

Inspired by the motif of Mozart's famous piece, the painting *The Night Serenade*, 2015 (Fig.nr.78) is a metaphor of love, in Dante's acceptance, of a feeling that "moves the sky and stars". Having a symbolic character, the composition represents the starry sky, with the Moon that secretly shines across the universe. An astral green being listens carefully to the ethereal sounds that climb towards the sky, merging with the Moon's stream of light, sign that the latter watches the feelings of love, heightening its mysterious dimensions.

Inspired by the musical piece of Ernesto Cortazar, the work *Mariage d'amour*, 2015 (Fig.nr.79) has as a specific

element the use of colours that are lively, bold, and intense, disposed in large touches of spatula and describe lines that seem fire flames. The central image symbolizes an exotic bird with the open beak, allusion to the fact that it calls for its partner in various notes. The composition suggests in an abstract manner the exoticism of life in the “paradise of birds and flowers”.

A work inspired by the musical piece is *Balade pour Adeline*, 2015 (Fig.nr.80). Symbolizing the force of diffusion of love, the cosmic dimension of the latter, the Moon amplifies the romanticism of the image.

A series of abstract works are inspired by the musical pieces of the Mexican composer Ernesto Cortazar: *Winter Emotions*, *Sicilian Romance*.

Beethoven's Silence, 2015 (Fig.nr.81) describes the moment when the darkness advances step by step, enveloping the nature in a paroxysmal state of silence and discomposure, which reflects the moment Beethoven became deaf. The light reflected by the Moon expresses the idea that the hope does not disappear not even in the cruelest moments of despair or sadness. In *Winter Emotions*, 2015 (Fig.nr.83), smooth tones of pink, light blue, yellow and green in association with white symbolize the poetry specific to the season. *Good Morning my Love*, 2015 (Fig.nr.84) suggests the theme of love by the image full of lyricism of a sunrise on a hill crest. *Sicilian Romance*, 2015 (Fig.nr.82) is an abstract work, in vivid colours, with dynamic touches that reflect the artist's vision on a well-known romantic musical piece.

The Romanian Rhapsody, 2015 (Fig.nr.85) reflects the abstract modern pictural vision inspired by George Enescu's renowned symphony. The vivid, bright chromatic reflects in an abstract manner the Romanians' conception on life and beauty. The composition praises the three colours of the Romanian flag, enveloped by a large range of vivid tones that reflect the variety of the Romanian folklore. Another abstract composition inspired by the Romanian music is the painting that illustrates Ciprian

Porumbescu's *Ballad* (Fig.nr.86).

A series of works making reference to music are defined by the harmonious union of figurative elements with abstract backgrounds. In this respect, the artist transposed in a figurative-abstract composition Mozart's *The Concert no. 299 for flute and harp*, 2015 (Fig.nr.87). The painting has in its center a violin surrounded by circular lines trimmed in the paste that expressively suggest the resonance of the sounds full of harmony. A fragment from a piano keyboard is symbolically rendered in the corner of an abstract composition inspired by Mozart's *Symphony no. 40*, 2015 (Fig.nr.89). The musical piece *La Campanella* by Franz Liszt, inspired the painter a work full of sensibility, in intense colours; the painting has in its center the smooth image of a hand bell, allusion to the finesse of the sound reproduced in Liszt's piano composition (Fig.nr.90). In the same category falls the work *Il Silenzio*, 2016 (Fig.nr.91), inspired by the well-known piece for trumpet composed in 1965 by Nini Rosso and Guglielmo Brezza. A combination of intense colours (red, yellow, blue) are loosely disposed in upward rhythms that transpose in the painting the resonance of the trumpet sound, instrument visible in the right corner of the work, as a symbol of the musical piece. In the works *Victory*, 2016 (Fig.nr.92) and *Fuego*, 2016 (Fig.nr.93), vaporous touches of intense colours are crossed by fragments of music sheets trimmed in the paste, which suggest the vibration of the sound waves of the famous songs sung by the group *Bond*. In both paintings, an electric guitar is a figurative and expressive allusion to the song and the band that identifies with the former.

The work *Symphony of the Pain*, 2016 signed by the painter Niculae Adel from Oradea is a symbolic abstract composition inspired by the book *The red hell in the City on Criș River* (Oradea), written by historian Dr. Cristina Puscas. The expressionist range of colours reflects the artist's vision concerning the horrors of the communist regime, with its

institutionalized terror and repression. With paroxysmic, vivid colors (black, red, green, blue), sinuous rhythms, the artist suggests the immensity of physical, moral and psychological sufferings experienced by the political prisoners in the prisons of the regime. In this wide mass of color one can vaguely distinguish, at a closer look, the gray silhouettes, disfigured by suffering, lacking anatomical details of the detainees subjected to torture. In the upper corner, on the left side of the composition a window with incised bars is represented, the only source of light and the only link between the hell of the prison and the outside world. On the background of the window a golden cross is projected from which a fascicle of divine light flows inside the room, an allusion to the Christian faith as the only source of hope, inner freedom and survival. The red stains are a symbol of martyrdom and sacrifice, the yellow ones are a symbol of spirituality, the green ones symbolizes hope, while the black ones are a substitute for the prison torturers, an allusion to their malefic dimension (Fig.nr.94).

All the themes approached by the artist, from those specific to the figurative painting (landscape, still life with flowers and fruits, compositions with symbolic character, portraits) up to the abstract and new compositions on musical themes or inspired from real life are real chromatic “symphonies” where there are fully expressed the spiritual sensibility of the artist, the intuition of the perfect and harmonic correspondence between sound, form, colour and feeling. The intense experience of the classical music is exteriorized in a personal vision on several famous musical pieces, where the artist transposes in a subjective manner, through colours, but also through the typology of the touch, the dominant characteristics of these pieces: the pure and divine harmony of Mozart’s sounds, the contemplative, inner character of Bach’s music, the classic serenity of Vivaldi’s concerts, the phases of Beethoven’s inner drama, the lyricism of Paul de Senneville and Ernesto Cortazar’s pieces, the intensity

of the different emotional states, such as joy, love, fulness, sufferance, sadness. The musicality of the chromatic harmonies is reflected in the colouristic harmony of the touches that are vaporous, loose, fluid and symbolize the dynamics specific to the piece. The compositions are mostly abstract, the colour has a major role in illustrating the musical rhythms, the themes and the emotional states associated to those musical pieces. Sometimes the abstract composition coexists with figurative elements, the artist rendering in an expressive manner the musical instruments specific or that define the musical piece; they represent the subject of the painting: piano, violin, harp, trumpet, electric violin and hand bell. The spreading of the sound waves, the full resonance of the musical notes is suggested by the artist through semicircular expressive lines trimmed in the paste. Other times, the symbolic identification of the musical theme illustrated in the abstract painting is suggested through the insertion of expressive musical sheets.

Generated by a special sensibility for music and beauty, the abstract paintings with musical themes of the painter Niculae Adel impress by the uniqueness and originality of the vision, by the artist's capacity to transpose through colour, form or symbol the specific musicality and the resonance full of harmony of the pieces. Adapted to each theme, the individualized dialogue of touches generate vaporous images, of a fresh plastic expressivity of famous musical pieces, in paintings of a unique beauty, referential images of a modern art dedicated to this subject.

Fig.nr.1. *Căsuțe la Șinteu*, ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013

Fig.nr.2. *Margine de pădure la Șinteu*, ulei pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2013

Fig.nr.3. *Halta din Bălnaca*, ulei pe pânză, șpăclu, 40x50cm, 2015

Fig.nr.4. *Toamna la margine de câmp*, ulei pe pânză, șpăclu, 48x38 cm, 2014

Fig.nr.5. *Iarna în pădurea de fag*, ulei pe pânză, șpacu, 70x50cm, 2014

Fig.nr.6. *Amurg în pădure -Iarna*, ulei pe pânză, șpacu, 50x40cm, 2014

Fig.nr.7. *Criașul Negru la Tinca I*, ulei
pe pânză, șpacu, 50x35cm, 2015

Fig.nr.8. *Criașul Negru la Tinca II*, ulei
pe pânză, șpacu, 43x34cm, 2015

Fig.nr.9. *Inundație pe Dunăre la Esztergom I*, ulei pe pânză, 50x40cm, 2014

Fig.nr.10. *Insuliță pe Criș II*, ulei pe pânză, 50x40cm, 2014

Fig.nr.11. *Amurg*, ulei pe carton, tehnică mixtă, 37x37cm, 2014

Fig.nr.12. *Nocturnă urbană*, ulei pe pânză, șpac, 44,5x32cm, 2016

Fig.nr.13. *Primăria din Oradea*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 65x80cm, 2014

Fig.nr.14. *Case pe zidurile Cetății din Oradea*, ulei pe pânză, șpaclu, 37x47cm, 2015

Fig.nr.15. *Iarnă la Cetatea Oradea*, ulei pe pânză, șpaclu, 31x40cm, 2015

Fig.nr.16. *Moara din Tinca I*, ulei pe pânză, șpaclu, 30x40cm, 2015

Fig.nr.17. *Moara din Tinca II*, ulei pe pânză, şpaclu, 30x40cm, 2015

Fig.nr.18. *Cetatea Sibiului I*, ulei pe pânză, şpaclu, 50x40cm, 2013

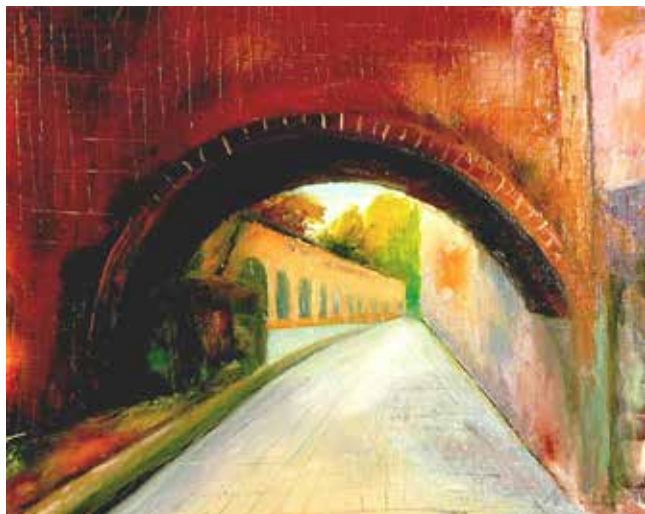

Fig.nr.19. *Cetatea Sibiului II*, ulei pe pânză, șpăclu, 40x50cm, 2014

Fig.nr.20 *Cetatea Sibiului III*, ulei pe pânză, șpăclu, 40x50cm, 2014

Fig.nr.21. *Hotel Continental*, ulei pe pânză, pensulație, 55x65cm, 2013

Fig.nr.22. *Biserica romanică din Nagyborzsony*, ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2015

Fig.nr.23. *Biserica Reformată din Miskolc*,
ulei pe pânză, șpaclu, 40x50cm, 2013

Fig.nr.24. *Esztergom*, ulei pe pânză, șpaclu,
50x40cm, 2014

Fig.nr.25. *Viața acvatică I*, ulei pe pânză,
tehnică mixtă, 50x40cm, 2014

Fig.nr.26. *Viața acvatică II*, ulei pe pânză,
tehnică mixtă, 40x50cm, 2014

Fig.nr.27. *Pasărea Paradisului III*, ulei pe pânză,
50x60cm, 2014

Fig.nr.28. *Popas în Paradis*, ulei pe pânză,
tehnică mixtă, 65x55cm, 2015

Fig.nr.29. *Orhidee I*, ulei pe pânză, şpacu,
50x40cm, 2014

Fig.nr.30. *Orhidee II*, ulei pe pânză,
şpacu, 50x40cm, 2014

Fig.nr.31a. *Narcise*, ulei pe pânză,
șpăclu, 40x30cm, 2013

Fig.nr.31b. *Maci mov*, ulei pe pânză, șpăclu,
50x40cm, 2016

Fig.nr.32. *Narcise în grădină*, ulei pe pânză, 40x30cm, 2014

Fig.nr.33. *Maci portocalii*, ulei pe pânză, 45x35cm, 2013

Fig.nr.34. *Maci roșii*, ulei pe pânză,
șpacu, 30x22cm, 2014

Fig. nr. 35. *Crin Regal*, ulei pe pânză,
șpacu, 50x40cm, 2014

Fig.nr.36. *Nuci, mere, pere și gutuie*, ulei pe pânză, pensulație, 22x49cm, 2015

Fig.nr.37. *Compoziție cu fructe*, ulei pe pânză, șpaclu, 17x47cm, 2013

Fig.nr.38. *Pere, mere și gutui*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 22x40cm, 2013

Fig.nr.39. *Echilibru*, ulei pe pânză,
pensulație, 40x35cm, 2014

Fig.nr.40. *Sămânța Cunoașterii*, ulei
pe pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015

Fig.nr.42. *Navă spațială*, ulei pe pânză,
tehnică mixtă, 50x40cm, 2014

Fig.nr.41. *Scara valorilor spirituale*, ulei pe pânză,
pensulație, 50x25cm, 2015

Fig.nr.43. *Autoportret I*, ulei pe carton,
pensulație, 30x22cm, 1982

Fig.nr.44. *Fată în mov*, ulei pe pânză,
pensulație, 35x24,5cm, 2015

Fig.nr.45. *Autoportret II*, ulei pe pânză, pensulație, 35,5 x 27,5 cm, 2014

Fig.nr.46. *Portretul istoricului de artă Agata Chifor*, ulei pe pânză, pensulație, 40x30cm, 2015

Fig.nr.47. *Păsărea Paradisului la cuib*, ulei pe pânză, şpac, 48x37cm, 2014

Fig.nr.48. *Pasăre la cuib*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 50x40cm, 2014

Fig.nr.49. *Cuiub cu păsări*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 19x19cm, 2014

Fig.nr.50. *Floarea Soarelui*, ulei pe pânză, șpac, 50x70cm, 2013

Fig.nr.51. *Flori în Paradis*, ulei pe pânză,
șpaclu, 60x50cm, 2015

Fig.nr.52. *Cântecul naturii*, ulei pe pânză,
șpaclu, 45x33cm, 2016

Fig.nr.53. *Orhidee*, ulei pe pânză, șpacu, 43x35cm, 2015

Fig.nr.54. *Intrare în peșteră*, ulei pe pânză, șpacu, 48x37cm, 2014

Fig.nr.55. *Vis*, ulei pe pânză, șpachlu, 70x50cm, 2015

Fig.nr.56. *Ochii care te privesc și gura care te bârfește*, ulei pe pânză, șpachlu, 70x50cm, 2015

Fig.nr.57. *ADN*, ulei pe pânză, șpăclu,
50x40cm, 2015

Fig.nr.58. *Parcelle*, ulei pe pânză, șpăclu,
50x40cm, 2015

Fig.nr.59. *Energiiile Pământului*, ulei pe pânză, șpacu, 70x50cm, 2015

Fig.nr.60. *Lumea cristalelor I*, ulei pe pânză, șpacu, 70x50cm, 2015

Fig.nr.62. *Viuetul pădurii*, ulei pe pânză,
șpacu, 40x30cm, 2015

Fig.nr.61. *Lumea cristalelor II*, ulei pe pânză,
șpacu, 60x80cm, 2015

Fig.nr.63. *Drum îngust*, ulei pe pânză,
șpac, 40x35cm, 2014

Fig.nr.64. *Cheile Bicăzului*, ulei pe
pânză, șpac, 50x40cm, 2013

Fig.nr.65. *Sonata Lunii*, ulei pe pânză, şpacu, 70x50cm, 2015

Fig.nr.66. *Simfonia a II-a*, ulei pe pânză, şpacu, 60x50cm, 2015

Fig.nr. 67. *Simfonia a III-a*, ulei pe pânză, șpac, 50x40cm, 2015

Fig.nr. 68. *Simfonia a V-a*, ulei pe pânză, șpac, 70x50cm, 2015

Fig.nr.70. *Simfonia a VII-a*, ulei pe pânză, şpac, 50x40cm, 2015

Fig.nr. 69. *Simfonia a VI-a*, ulei pe pânză, şpac, 60x70cm, 2015

Fig.nr.71. *Simfonia a IX-a*, ulei pe pânză, şpaclu, 70x50cm, 2015

Fig.nr. 72. *Noapte de vis*, ulei pe pânză, şpaclu, 60x50cm, 2015

Fig.nr. 73. *Primăvara*, ulei pe pânză,
șpacu, 60x50cm, 2015

Fig.nr. 74. *Vara*, ulei pe pânză, șpacu,
60x50cm, 2015

Fig.nr. 75. *Toamna*, ulei pe pânză, șpachă,
60x50cm, 2015

Fig.nr. 76. *Iarna*, ulei pe pânză, șpachă,
60x50cm, 2015

Fig.nr. 77. *Toccata*, ulei pe pânză,
șpăclu, 70x50cm, 2015

Fig.nr. 78. *Serenada nocturnă*, ulei pe
pânză, șpăclu, 60x50cm, 2015

Fig. nr. 79. *Mariage d'amour*, ulei pe pânză,
șpaclu, 60x50cm, 2015

Fig. nr. 80. *Balade pour Adeline*, ulei pe
pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015

Fig.nr. 81. *Beethoven' s Silence*, ulei pe pânză, şpaclu, 60x50cm, 2015

Fig.nr. 82. *Romanță siciliană*, ulei pe pânză, şpaclu, 50x40cm, 2015

Fig.nr. 83. *Emoții de iarnă*, ulei pe pânză,
șpaclu, 60x50cm, 2015

Fig.nr.84. *Good morning, my Love*, ulei pe
pânză, șpaclu, 50x40cm, 2015

Fig.nr. 85. *Rapsodia Română*, ulei pe pânză, şpacu, 60x50cm, 2015

Fig.nr.86. *Balada*, ulei pe pânză, şpacu, 60x50cm, 2015

Fig.nr. 87. *Concertul nr. 299 pentru flaut și harpă*, ulei pe pânză, șpăclu, 70x60cm, 2015

Fig.nr.88. *La Stravaganza*, ulei pe pânză, șpăclu, 40x50cm, 2015

Fig.nr. 90. *La Campanella*, ulei pe pânză,
șpaclu, 50x40cm, 2015

Fig.nr. 89. *Simfonia nr. 40*, ulei pe pânză,
șpaclu, 50x40cm, 2015T

Fig.nr. 92. *Victory*, ulei pe pânză, șpăclu,
50x40cm, 2016

Fig.nr. 91. *Il Silenzio*, ulei pe pânză,
șpăclu, 50x40cm, 2016

Fig.nr. 93. *Fuego*, ulei pe pânză,
șpaclu, 50x40cm, 2016

Fig.nr. 94. *Simfonia durerii*, ulei pe
pânză, șpaclu, 67x61cm, 2016

Fig. nr.95. *Scherzo*, ulei pe pânză, șpacu,
50x40cm, 2016

Fig.nr.96. *Concert pentru pian nr. 21*, ulei pe
pânză, șpacu, 62x60cm, 2016

Fig.nr.97. *Hava Nagila*, ulei pe pânză, şpăclu, 49,5x35,3cm, 2016

Fig. nr. 98. *Navă spațială pe Marte*, ulei pe pânză, şpăclu, 66x61cm, 2016

Fig. nr. 99. *Caractere*, ulei pe pânză,
șpacu, 60x50cm, 2016

Fig. nr. 100. *Privind în urmă*, ulei pe
pânză, șpacu, 50x40cm, 2016

Fig.nr.101. *Babylon*, 2016, ulei pe pânză, șpaclu, 40x30cm, 2016

Fig.nr.102. *Simfonia albastră*, ulei pe pânză, șpaclu, 56x46cm, 2016

Fig.nr.103. *Simfonie în mov*, ulei pe pânză,
șpaclu, 60x50cm, 2016

Fig.nr.104. *Simfonia culorilor*, ulei pe
pânză, șpaclu, 47,5x37,5cm, 2016

Fig.nr.105. *Haos*, ulei pe pânză,
șpăclu, 50x35cm, 2016

Fig.nr.106. *Luminile Orașului*, ulei pe pânză,
șpăclu, 31x26cm, 2016

Fig. nr.107. *Simfonia Pământului*, ulei pe pânză, șpachă, 39x34cm, 2016

Fig. nr. 108. *Punct și de la capăt*, ulei pe pânză, șpachă, 44,5x32cm, 2016

Fig.nr.110. *Răsărit de soare*, ulei pe pânză, șpacu, 47x40cm, 2016

Fig.nr. 109. *La răscruce de drumuri*, ulei pe pânză, șpacu, 37,5 x 47,5cm, 2016

Fig.nr. 111. *Natură statică cu maci*, ulei pe pânză, tehnică mixtă, 50x34,5cm, 2016

Fig. nr. 112. *Craciunițe*, ulei pe pânză, șpac, 41x30cm, 2016

Fig.nr. 113. *Natură statică cu trandafiri*, ulei pe pânză, șpac, 49x34cm, 2016

Fig.nr. 114. *Flori de mai* , ulei pe pânză, șpachlu, 40,8x30,5cm, 2016

Fig.nr. 115. *Vedere din spațiu*, ulei pe pânză, șpachlu, 50x40cm, 2016

Fig.nr. 116. *Rapsodii de toamnă*, ulei pe pânză, șpăclu, 49x34cm, 2016

Fig.nr. 117. *Ocolul Pământului*, ulei pe pânză, șpăclu, 48x37cm, 2016

Fig.nr. 119. *Doi căței*, ulei pe pânză, 47,5x37,2cm, 2016

Fig.nr.118. *Nostalgii de toamnă*, ulei pe pânză, șpaclu, 49x35,5cm, 2016

Fig.nr. 120. *Furtună*, ulei pe pânză, şpacu, 50x40cm, 2016

Fig.nr. 121. *Focul*, ulei pe pânză, şpacu, 58,5x32cm, 2016

Fig.nr. 122. *Erupţie*, ulei pe pânză, şpacu, 49,5x32,5cm, 2016

Fig.nr. 123. *Lumini și umbre* (ulei pe pânză, șpacu, 47,5x37,5cm, 2016)

Fig.nr. 124. *Furtună pe mare* (ulei pe pânză, șpacu, 40,5x49,7cm, 2016)

Fig.nr. 126. *Pasăre în zbor* (ulei pe pânză, șpachiu, 45x49,5cm, 2016)

Fig.nr. 125. *Vegetație luxuriantă* (ulei pe pânză, șpachiu, 2016)